TNS Nipo
Grote Bickersstraat 74 1013 KS Amsterdam
t 020 5225 444
e info@tns-nipo.com www.tns-nipo.com

Rapport

Mogelijke verschuivingen in kansspelgedrag bij legaal aanbieden van online gokken

Claudia Ros, Daniël Mager

G3536 | juli 2012

Inhoud

	Conclusie	**1**
	Inleiding	**5**
1	**Loterijen**	**8**
1.1	Huidige en verwachte deelname aan loterijen	8
1.2	Huidige en verwachte deelname per loterij	9
1.3	Verschillen in verwachte deelname aan loterijen	10
1.4	Frequentie huidige en verwachte deelname per loterij	11
1.5	Frequentie huidige en verwachte deelname via internet per loterij	13
1.6	Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer per loterij	15
1.7	Kanalen van aankoop van loten voor loterijen	16
2	**Weddenschappen om geld**	**17**
2.1	Huidige en verwachte deelname aan weddenschappen om geld	17
2.2	Huidige en verwachte deelname per speelvorm: weddenschappen om geld	18
2.3	Verschillen in verwachte deelname aan weddenschappen om geld	19
3	**Pokerspelen om geld**	**21**
3.1	Huidige en verwachte deelname aan pokerspelen om geld	21
3.2	Huidige en verwachte deelname per speelvorm: pokerspelen om geld	22
3.3	Verwachte verschillen in deelname aan poker met geld	23
4	**Bingo's om geld**	**25**
4.1	Huidige en verwachte deelname aan bingo's om geld	25
4.2	Huidige en verwachte deelname per speelvorm: bingo's om geld	26
4.3	Verwachte verschillen in deelname aan bingo's om geld	27
5	**Andere casinospelen**	**29**
5.1	Huidige en verwachte deelname aan andere casinospelen	29
5.2	Huidige en verwachte deelname per speelvorm: andere casinospelen	30
5.3	Verwachte verschillen in deelname aan andere casinospelen	31
6	**Aanbieders van speelautomaten**	**33**
6.1	Huidige en verwachte deelname bij aanbieders van speelautomaten	33
6.2	Huidige en verwachte deelname per speelvorm: aanbieders van speelautomaten	34
6.3	Verwachte verschillen in deelname bij aanbieders van speelautomaten	35
7	**Kennisniveau wetgeving kansspelen**	**37**
7.1	Kennisniveau huidige wetgeving kansspelen	37
7.2	Verwachte verandering eigen kansspelgedrag	39
	Bijlagen	**40**

Conclusie

Om te bepalen wat het resultaat is van legalisering in absolute aantallen deelnemers aan kansspelen, zijn de in de afzonderlijke hoofdstukken vermelde percentages vermenigvuldigd met het aantal Nederlanders van 18 jaar en ouder[1]. Als er niets verandert in de wetgeving en iedereen de komende twaalf maanden evenveel geld te besteden heeft aan kansspelen, dan zouden de volgende verschuivingen plaatsvinden:

1 | Verschuivingen in deelname aan kansspelen in absolute aantallen, zonder uitleg over legalisering

		Deelname afgelopen 12 maanden	**Deelname komende 12 maanden**	**Verschil**
Loterijen	Huidige deelnemer	9.068.000	8.746.000	**+209.000**[2]
	Huidige niet-deelnemer	0	531.000	
Wedden-schappen	Huidige deelnemer	408.000	292.000	**+152.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	269.000	
Poker	Huidige deelnemer	674.000	559.000	**+422.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	537.000	
Bingo	Huidige deelnemer	249.000	197.000	**+74.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	125.000	
Casino-spelen	Huidige deelnemer	799.000	673.000	**+501.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	628.000	
Speel-automaten	Huidige deelnemer	407.000	301.000	**+29.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	135.000	

Basis: alle ondervraagden zonder uitleg in de vragenlijst over de veranderende wetgeving (n=7.683)

Bron: TNS NIPO, 2012

Voor alle kansspelen geldt dat er meer mensen zijn die de afgelopen twaalf maanden niet hebben deelgenomen aan het kansspel, maar dat de komende twaalf maanden wel denken te gaan doen, dan andersom. Per saldo wordt er dus voor alle kansspelen een toename van het aantal deelnemers verwacht.

[1] We rekenen hier met een aantal van 13.040.000 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Omdat de gegevens in beide tabellen op deze en de volgende pagina zijn gebaseerd op een verschillend deel van de respondenten, zijn de cijfers voor 'afgelopen twaalf maanden' niet in beide tabellen gelijk.

[2] Het 95%-betrouwbaarheidsinterval rondom deze absolute aantallen is per kansspel als volgt:

Loterijen:	minimaal +135.000	maximaal +284.000
Weddenschappen:	minimaal +102.000	maximaal +202.000
Poker:	minimaal +357.000	maximaal +486.000
Bingo:	minimaal +40.000	maximaal +108.000
Casinospelen:	minimaal +432.000	maximaal +571.000
Speelautomaten:	minimaal -10.000	maximaal +69.000

Als we echter informatie meegeven over de mogelijke wetswijziging waardoor meer kansspelen legaal gespeeld kunnen worden zien we een ander beeld, zoals tabel 2 laat zien:

2 | Verschuivingen in deelname aan kansspelen in absolute aantallen, met uitleg over legalisering

		Deelname afgelopen 12 maanden	**Deelname komende 12 maanden**	**Verschil**
Loterijen	Huidige deelnemer	9.172.000	8.335.000	**-250.000**[3]
	Huidige niet-deelnemer	0	587.000	
Wedden-schappen	Huidige deelnemer	438.000	291.000	**+115.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	262.000	
Poker	Huidige deelnemer	670.000	523.000	**+527.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	674.000	
Bingo	Huidige deelnemer	278.000	186.000	**+55.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	147.000	
Casino-spelen	Huidige deelnemer	777.000	588.000	**+460.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	649.000	
Speel-automaten	Huidige deelnemer	398.000	239.000	**-29.000**
	Huidige niet-deelnemer	0	130.000	

Basis: alle ondervraagden met uitleg in de vragenlijst over de veranderende wetgeving (n=7.952)

Bron: TNS NIPO, 2012

Zoals uit tabel 2 blijkt, zorgt kennis over de legalisering van meer kansspelen voor een *afname* in plaats van een toename van het aantal deelnemers van loterijen en daarnaast een beduidend grotere toename van het aantal pokerspelers.

De mate waarin de deelname aan loterijen wordt beïnvloed door het geven van informatie verschilt tussen de loterijen. Voor de drie grootste loterijen geldt het volgende:
De Staatsloterij laat in de groep zonder uitleg een groei in deelnemersaantal van 11,8% zien, in de groep met uitleg een groei van 7,7%. Dat is een statistisch significant verschil.
Bij de Postcodeloterij is in de groep met uitleg sprake van een afname van 0,3% en in de groep met uitleg een afname van 1,1%. Bij het Lottospel daalt het aantal deelnemers in de groep zonder uitleg met 1,1% en stijgt het aantal deelnemers in de groep met uitleg met 3,4%. Deze verschillen zijn niet statistisch significant.

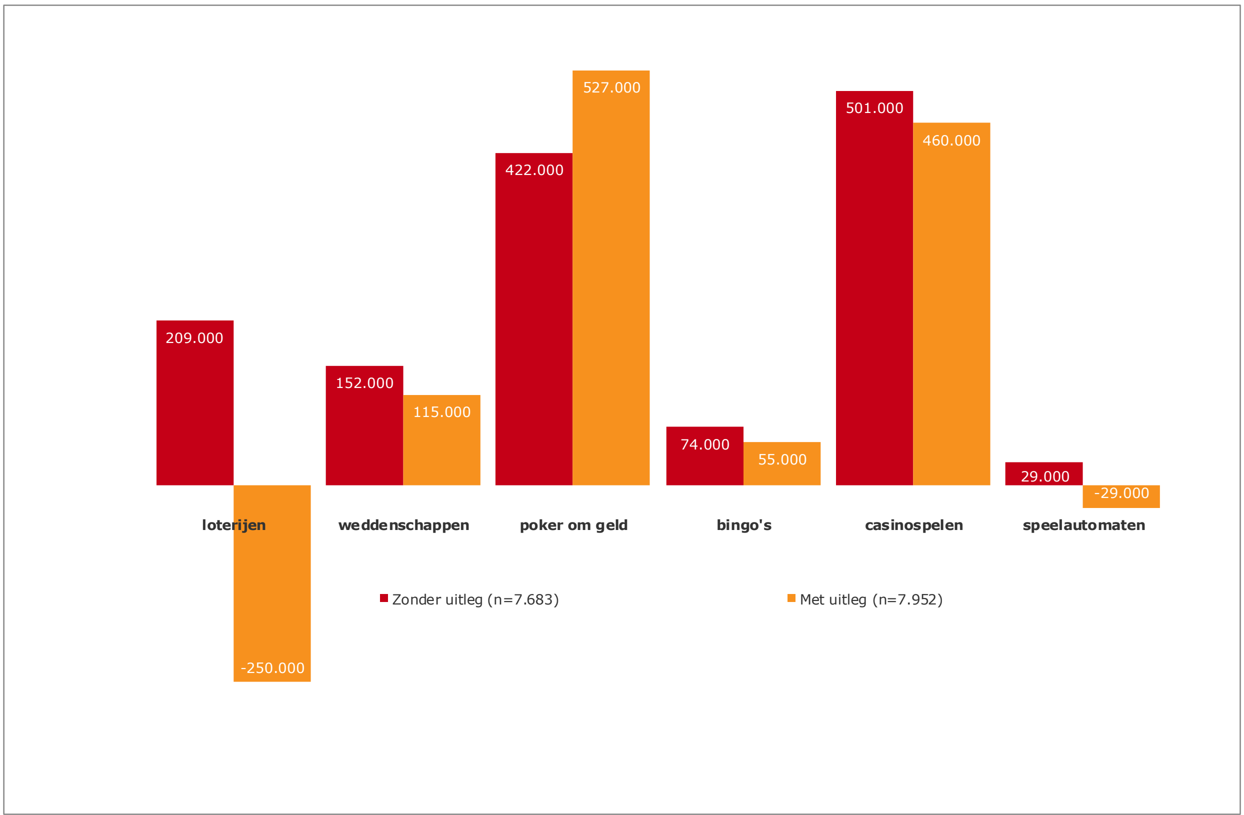
Hieruit kan geconcludeerd worden dat het effect voor de Staatsloterij het grootst zal zijn.

[3] Het 95%-betrouwbaarheidsinterval rondom deze absolute aantallen is per kansspel als volgt:

Loterijen:	minimaal -345.000	maximaal -155.000
Weddenschappen:	minimaal +65.000	maximaal +166.000
Poker:	minimaal +456.000	maximaal +598.000
Bingo:	minimaal +16.000	maximaal +94.000
Casinospelen:	minimaal +388.000	maximaal +532.000
Speelautomaten:	minimaal -71.000	maximaal +14.000

Het verschil tussen het eerste scenario en het tweede scenario is hieronder grafisch weergegeven.

3 | Verschuivingen in deelname aan kansspelen in absolute aantallen, zonder en met uitleg over legalisering

Bron: TNS NIPO, 2012

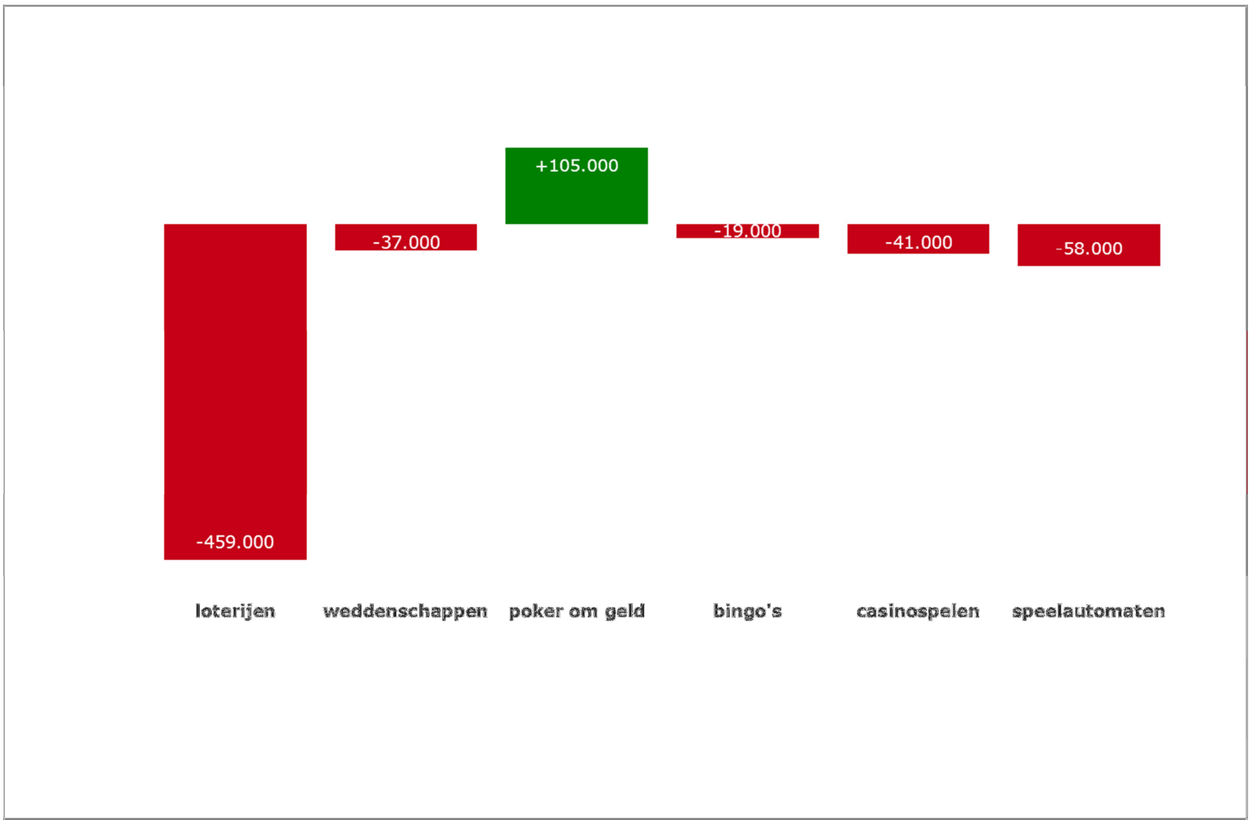
Als meer kansspelen legaal (online) om geld kunnen worden gespeeld, is de verwachting dat het aantal deelnemers aan loterijen zal afnemen, terwijl poker om geld juist populairder zal worden. In vergelijking met ongewijzigde regelgeving zou legalisering zo'n 450.000 loterijdeelnemers kunnen kosten en zo'n 100.000 extra pokerspelers kunnen opleveren, zoals figuur 4 toont.

We zien hier in feite twee effecten:

1) de gegeven informatie vertelt dat *op dit moment* bepaalde kansspelen illegaal zijn. Dit leidt er vermoedelijk toe dat huidige spelers, die zich wellicht niet beseften dat wat zij deden illegaal was, hun toekomstige deelname lager inschatten.
2) Daarnaast vertelt de verstrekte informatie de respondenten dat een groter aantal kansspelen in de toekomst legaal kunnen worden gespeeld. Dat leidt vermoedelijk tot een daling van het aantal loterijdeelnemers en een toename van het aantal mensen dat verwacht in de toekomst aan andere kansspelen deel te nemen. Statistische analyse geeft ons geen reden om aan te nemen dat het hierbij gaat om een *rechtstreekse* beweging van loterijen naar poker, zoals de geaggregeerde data wellicht suggereren.

Deze beide effecten kunnen op basis van de in dit onderzoek verzamelde data echter niet uit elkaar. gehaald worden.

4 | Verschuivingen in deelname aan kansspelen in absolute aantallen, verschil tussen toekomstige situatie mét legalisering en toekomstige situatie zónder legalisering

Bron: TNS NIPO, 2012

Een belangrijke kanttekening hierbij is **kennis**. In dit onderzoek is alle respondenten uit de groep 'met uitleg' expliciet verteld dat er een legalisering zou plaatsvinden, met voorbeelden van wat dit tot gevolg zou kunnen hebben. Het verwachte gedrag is dus opgetekend op basis van kennis van de legalisering.

Het onderzoek laat echter ook zien dat een aanzienlijk deel van de Nederlanders niet goed op de hoogte is van de huidige wetgeving omtrent kansspelen. Zo weet slechts een kwart van de ondervraagden dat poker op het internet voor geld *niet* is toegestaan, en iets meer dan een kwart dat hetzelfde voor casinospelen op internet geldt. Men is echter wel goed op de hoogte van het gegeven dat het is toegestaan om loterijloten online te kopen.

In hoeverre deze voorspelde verschuivingen ook daadwerkelijk op deze wijze plaatsvinden, is dan ook mede afhankelijk van de hoeveelheid publiciteit vanuit de overheid en eventuele nieuwe kansspel-aanbieders rondom de legalisering.

Een andere kanttekening is dat groei of daling van het aantal deelnemers niet per definitie betekent dat ook de hoeveelheid geld die in een bepaald kansspel omgaat, toeneemt dan wel afneemt. Het is lastig voor mensen in te schatten hoeveel ze in de toekomst uit zullen geven, zeker omdat de uitgaven bij kansspelen ook af kunnen hangen van hoeveel er gewonnen wordt. We hebben daarom geen gegevens over een toe- of afname van de bestedingen aan de verschillende kansspelen. Een eventueel effect daarop van een legalisering is dan ook op basis van dit onderzoek niet aan te tonen.

Inleiding

Aanleiding onderzoek
In 1964 is de Wet op de kansspelen (Wok) in het leven geroepen. Deze wet beoogde onder meer gokverslaving te voorkomen en te zorgen voor redelijke winstkansen voor iedere deelnemer aan een kansspel. Een eveneens belangrijk nevendoel: het criminele circuit mocht geen kans krijgen om een slaatje te slaan uit het gokgedrag van mensen. Onder de Wet op de kansspelen vallen niet alleen kansspelen zoals de Staatsloterij en de goede doelenloterijen (Nationale Postcodeloterij, de Bankgiro loterij en de Sponsor Bingo loterij), maar ook speelhallen, casino's, 'bel nu-spelletjes' en bingo.

De laatste jaren heeft de vraag naar en het aanbod van kansspelen via internet een grote vlucht genomen. Vooral online pokersites zijn immens populair bij een groot publiek. Kansspelen via internet vallen niet onder de Wok, en zijn derhalve wettelijk verboden. Naleving van dit verbod is echter praktisch onmogelijk. Volgens sommige schattingen gokken meer dan een half miljoen Nederlanders wel eens op internet. Daarnaast wijken aanbieders en gokkers regelmatig uit naar het buitenland. In steeds meer landen is online gokken inmiddels toegestaan, of wordt regulering ervan voorbereid.

De huidige handhavingssituatie is verre van ideaal. Binnen de huidige constructie wordt er onvoldoende controle uitgeoefend op de mate waarin het gokgedrag van mensen nog verantwoord is. Bovendien loopt de Nederlandse staat vele miljoenen euro's aan belastinginkomsten mis.

Op 19 maart 2011 stuurde staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie een brief aan de Tweede Kamer, waarin hij zijn visie gaf op het kansspelbeleid. De staatssecretaris sprak de wens uit dat Nederlandse burgers op een veilige en verantwoorde manier kunnen blijven deelnemen aan kansspelen. Kwetsbare groepen, zoals jonge volwassenen, moeten onveranderd beschermd blijven tegen het risico van een gokverslaving. Mede hierom wilde Teeven kansspelen via internet wettelijk reguleren. Verschillende EU-lidstaten, zoals Italië, Malta en meer recentelijk ook Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, België, Denemarken en Spanje, hebben al een wettelijk stelsel ingericht voor het aanbieden van kansspelen via internet (onder andere met betrekking tot online poker).

Begin 2012 is door het vorige kabinet Rutte I een regulering van online kansspelen voorbereid. Beoogd werd het huidige illegale kansspelaanbod de wind uit de zeilen te nemen én de consument te geleiden naar een betrouwbaar, met waarborgen omgeven legaal kansspelaanbod. Na de val van het kabinet en met het Lenteakkoord is het dossier kansspelen echter controversieel verklaard. In het nieuwe regeerakkoord 'Bruggen slaan' is modernisering van kansspelen expliciet opgenomen.

Om dit mogelijk te maken wordt een vergunningstelsel ontwikkeld, waarin nieuwe partijen de mogelijkheid krijgen om via internet legaal poker, casinospelen en weddenschappen aan te bieden. Zoals gezegd: op dit moment is dat aanbod (vrijwel geheel) verboden, maar wordt daar door veel Nederlanders wel aan deelgenomen. Aangezien de handhaving van het huidige verbod onhaalbaar is, lijkt (gecontroleerde) legalisering een logische oplossing.

Potentieel substitutiegevaar bij het legaal aanbieden van online gokken
Een belangrijke vraag bij het ontwerp van dit (gedoseerd) legaliseren van online gokken is of deze regulering van kansspelen via internet gevolgen heeft voor de deelname aan het huidige aanbod aan legale kansspelen.

Gaan nieuwe groepen Nederlanders meedoen? En, belangrijk voor het ministerie van Veiligheid en Justitie en de sector, zijn de gevolgen voor de 'reguliere' loterijen, in het bijzonder de vijf grote loterijen Staatsloterij, Postcodeloterij, Bankgiroloterij, de Vriendenloterij en het Lottospel. Immers, vanuit deze loterijen gaat jaarlijks zo'n 700 miljoen euro naar het algemeen belang, naar goede

doelen en naar de sport. Wanneer substitutie plaatsvindt – de consument gaat op internet spelen en stopt (gedeeltelijk) met het meedoen aan een loterij – dan heeft dit gevolgen voor deze afdracht aan de maatschappij. Die situatie zou, evenals het wegvloeien van Nederlands geld naar illegale buitenlandse goksites, ongewenst zijn.

Onderzoeksdoelstellingen
Het ministerie van Veiligheid en Justitie wil antwoorden krijgen op de volgende vraag:

> *Of, en zo ja, in welke mate regulering van online kansspelen een risico op substitutie met zich meebrengt.*

Deze vraag wordt beantwoord door:

1) in kaart te brengen hoe het huidige speelgedrag van consumenten met betrekking tot kansspelen eruit ziet,
2) om vervolgens in kaart te brengen of, en zo ja, dit speelgedrag gaat veranderen als de overheid kansspelen op internet (deels) legaliseert.

Onderzoeksopzet
Toekomstig gedrag voorspellen is, zoals bekend, een zeer moeilijke zaak. Vanuit die wetenschap is voor de volgende onderzoeksopzet gekozen:

1) Om de effecten van de eventuele verdere legalisering in kaart te brengen, hebben we gekozen voor een experimentele opzet. Eerst kregen alle respondenten vragen over het huidige speelgedrag. Vervolgens hebben we voor het toekomstig spelgedrag de respondenten willekeurig in twee groepen verdeeld (split run):
    a. Een experimentele groep. Deze groep hebben we informatie gegeven over de mogelijk veranderende wetgeving. Dit zien we als de situatie waarin meer kansspelen zijn gelegaliseerd.
    b. Een controle groep. Deze groep hebben we niet deze informatie gegeven over de veranderende wetgeving. Dit is de situatie met ongewijzigde wet- en regelgeving.

    Door de antwoorden over het toekomstig speelgedrag van beide groepen met elkaar te vergelijken, krijgen we de gevolgen van verdere legalisering inzichtelijk. Doordat de groepen qua achtergrondkenmerken gelijk zijn, kunnen verschillen in antwoorden worden toegeschreven aan het legaliseren van meer kansspelen.

2) De voorgenomen netto respons moest n=15.000 bedragen. Met een dergelijk aantal respondenten wordt de onnauwkeurigheidsmarge van de gevonden uitkomsten tot een minimum beperkt. Bij een onderzoeksuitkomst van 50% is die marge maximaal, maar nog altijd niet groter dan 0,82%. Met andere woorden: de werkelijke uitkomst ligt tussen de 49,18% en 50,82%. Bij een onderzoeksuitkomst van 25% (of 75%) is de marge slechts 0,71%.

3) Door het opdelen van beide groepen in een experimentele en controlegroep bij de vragenblokken 2 en 4, geldt voor beide groepen een iets grotere onnauwkeurigheidsmarge. Bij een onderzoeksuitkomst van 50% ligt de werkelijke uitkomst tussen 48,8% en 51,2%.

4) Door gebruikmaking van deze twee groepen is het echter mogelijk om het bewustwordingseffect van de wetswijziging te isoleren. Dit effect is geen perfecte, maar wel

een binnen de beperkingen van het onderzoek zo optimaal mogelijke manier om eventuele substitutie-effecten in kaart te brengen.

Steekproef en respons
Steekproefbron: TNS NIPObase. Onderzoeksmethode: CAWI (Computer Assisted Web Interviewing).
Aan het onderzoek werkten 15.635 Nederlanders (18+) mee. In totaal zijn 21.500 respondenten uitgenodigd om aan het onderzoek deel te nemen, de netto respons bedraagt dus 73%.

Veldwerkperiode: 21 juni t/m 6 juli 2012
De steekproef is getrokken en gewogen op basis van de ideaalcijfers voor geslacht, leeftijd, opleiding, gezinsgrootte en regio (Nielsen).

Rapportage
In deze rapportage wordt in afzonderlijke, identiek opgezette hoofdstukken per kansspel in kaart gebracht hoe het speelgedrag van de ondervraagden er in de afgelopen 12 maanden uit zag, alsook hoe het verwachte speelgedrag er in de komende 12 maanden volgens de respondenten uit zal zien. Bij het verwachte speelgedrag in de komende 12 maanden zijn de resultaten uitgesplitst naar de controlegroep 'zonder uitleg' en de experimentele groep 'met uitleg', om eventuele verschillen in verwacht speelgedrag inzichtelijk te maken.

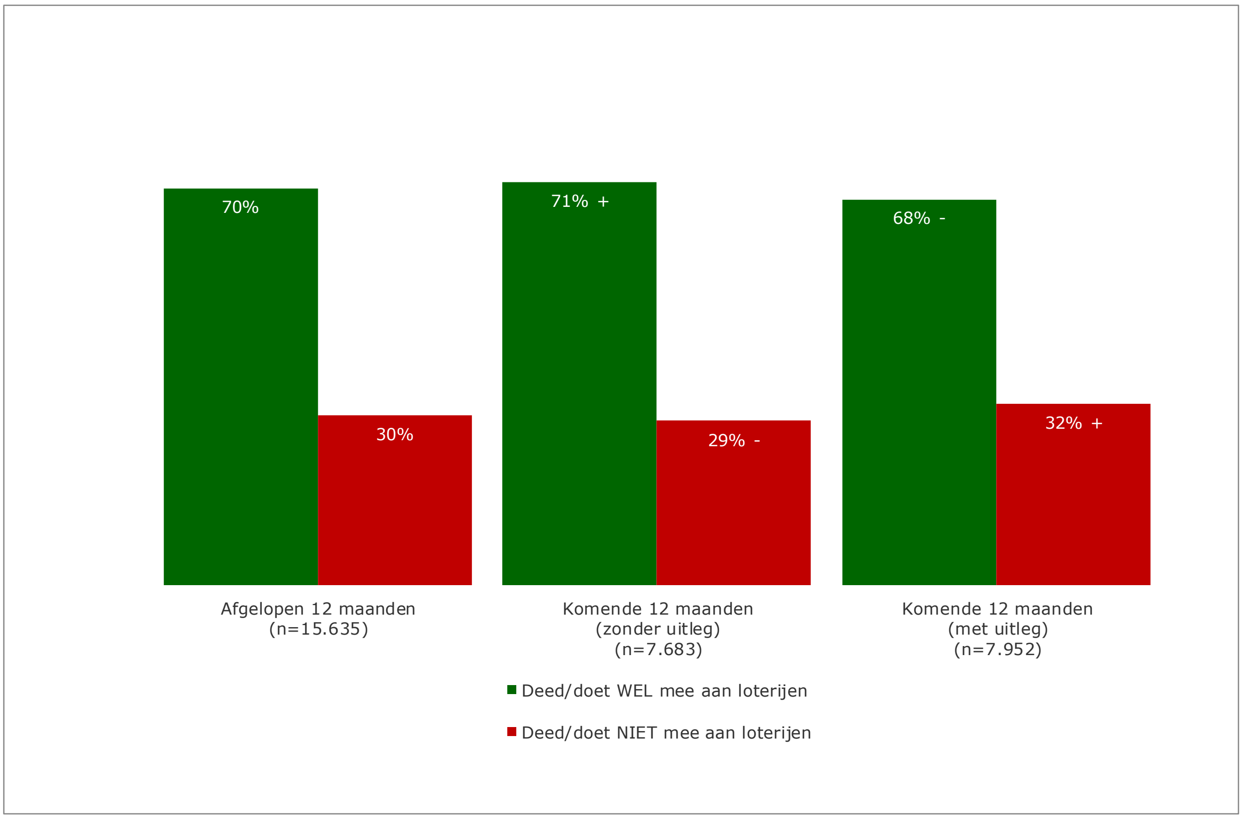
In het hoofdstuk Conclusie, waarmee dit rapport begon, zijn de gegevens uit de afzonderlijke hoofdstukken samengevoegd, en per kansspel omgerekend naar absolute aantallen deelnemers. Op die wijze wordt het effect van de uitleg over de mogelijk veranderende wetgeving op het speelgedrag van de ondervraagden verder uitgewerkt, waarmee het antwoord op de primaire onderzoeksvraag wordt onderbouwd en een conclusie omtrent dit vraagstuk mogelijk wordt gemaakt.
Het is goed hierbij op te merken dat deze absolute aantallen zijn berekend op basis van de aanname dat mensen de vragen over deelname op individueel niveau hebben beantwoord. Zeker bij enkele loterijen is het voor sommigen de gewoonte om op **huishoud**niveau mee te spelen - in dat geval geven de berekende absolute aantallen dus wellicht een wat vertekend beeld.

1 Loterijen

1.1 Huidige en verwachte deelname aan loterijen

70% van alle ondervraagden heeft in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan een of meer loterijen. In de komende 12 maanden verwacht 71% van de groep 'zonder uitleg' deel te nemen aan een of meer loterijen. Van de groep 'met uitleg' verwacht een iets lager percentage (68%) in de komende 12 maanden deel te nemen aan een of meer loterijen. Dit verschil is significant.

5 | Aan welke loterijen heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <loterijen>?

Bron: TNS NIPO, 2012

1.2 Huidige en verwachte deelname per loterij

In tabel 6 worden de huidige deelname (d.w.z. in de afgelopen 12 maanden) en verwachte deelname (in de komende 12 maanden) uitgesplitst naar de huidige en verwachte deelnamepercentages aan de verschillende loterijen, alsmede de verschillen daartussen.

Zoals in de grafiek op de vorige pagina al gevisualiseerd werd, heeft 30% van alle ondervraagden in de afgelopen twaalf maanden aan geen enkele loterij meegedaan. Onder de groep 'zonder uitleg' lijkt het percentage verwachte niet-deelname licht te dalen naar 29%. Onder de groep 'met uitleg' stijgt het percentage verwachte niet-deelname echter met 2%. De Staatsloterij lijkt het duidelijkst te worden getroffen als de wetgeving wordt aangepast. Geeft binnen de groep 'zonder uitleg' 57% aan in de komende 12 maanden te verwachten deel te zullen nemen aan de Staatsloterij, onder de groep 'met uitleg' is dit verwachte percentage met 55% twee procentpunten lager.

6 | Aan welke loterijen heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <loterijen>?

	Afgelopen 12 maanden (n=15.635)	*Komende 12 maanden zonder uitleg (n=7.683)*	*Komende 12 maanden met uitleg (n=7.952)*
Geen	30,0%	28,9%	31,6%+
Staatsloterij	50,7%	56,7%	54,6%–
Postcodeloterij	34,9%	34,8%	34,5%
Vriendenloterij	8,0%	6,7%	7,2%
BankgiroLoterij	6,7%	6,1%	6,5%
Lottospel	8,9%	8,8%	9,2%
Krasloten	13,6%	17,8%	17,2%
Andere loterij(en)	4,1%	7,2%	7,0%
Totaal (verwachte) deelname	**70,0%**	**71,1%**	**68,4%–**

Bron: TNS NIPO, 2012

1.3 Verschillen in verwachte deelname aan loterijen

In de vier kwadranten van tabel 7 staan per kwadrant de verwachte deelnamepercentages aan loterijen in de komende 12 maanden. Daarbij zijn de resultaten uitgesplitst naar de groep ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan loterijen en de groep die wel heeft deelgenomen aan loterijen. Deze twee groepen zijn vervolgens uitgesplitst naar de subgroep die in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving en de subgroep die in de vragenlijst wel uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving. Op die manier wordt inzichtelijk welke verschillen er zijn in het verwachte deelnamegedrag.

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan een of meer loterijen geeft een deel aan in de komende 12 twaalf maanden te verwachten aan een of meer loterijen deel te zullen nemen: 13% van de groep ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan loterijen en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht in de komende 12 maanden aan een of meer loterijen deel te nemen. Onder de ondervraagden die wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is dit percentage 15% (verschil tussen beide subgroepen niet significant).

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden wel heeft deelgenomen aan een of meer loterijen en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving geeft 96% aan in de komende 12 maanden opnieuw deel te nemen aan een of meer loterijen: een daling van 4%. Onder de ondervraagden die in de vragenlijst wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is het percentage nog lager: 91%, een daling van 9% (verschil tussen beide groepen is significant).

7 | Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <loterijen>?

	Niet deelgenomen aan loterijen in de afgelopen 12 maanden	Wel deelgenomen aan loterijen in de afgelopen 12 maanden
Verwachte deelname aan loterijen zonder uitleg over het legaliseren van online kansspelen	13%	96%
Verwachte deelname aan loterijen met uitleg over het legaliseren van online kansspelen	15%	91% -

Bron: TNS NIPO, 2012

1.4 Frequentie huidige en verwachte deelname per loterij

Tabel 8 biedt een overzicht van de frequentie (in de vorm van het aantal keren) van de huidige en de verwachte deelname aan de respectievelijke loterijen (onder deelnemers van die loterijen in de afgelopen 12 maanden), uitgesplitst naar:

- de huidige deelname (op basis van de afgelopen 12 maanden, kolom 2),
- de verwachte deelname in de komende 12 maanden onder de groep die in de vragenlijst geen uitleg over de veranderende wetgeving heeft gekregen (kolom 3), en
- de verwachte deelname in de komende 12 maanden onder de groep die in de vragenlijst wel uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving (kolom 4).

Onder de ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden hebben deelgenomen aan loterijen neemt zoals we zagen de verwachte deelname aan loterijen af. Daarnaast lijkt ook de verwachte deelname*frequentie* aan de verschillende loterijen af te nemen: de percentages in de hoge frequentie-categorieën (vaker dan 10 keer, 6-10 keer) dalen vrijwel zonder uitzondering, maar over het algemeen is de daling niet significant. Onder de lage frequentie-categorieën (2-5 keer, 1 keer) stijgen de percentages, maar ook daar is dat meestal niet significant. Huidige deelnemers aan loterijen verwachten dus niet alleen minder in loterijen mee te gaan spelen, maar als men wel verwacht te gaan spelen, dan lijkt het erop dat men verwacht dat minder vaak te gaan doen. Bij de groep 'met uitleg' lijkt dit bij een aantal loterijen nog wat sterker te spelen dan bij de groep 'zonder uitleg'.

8 | Hoe vaak heeft u de afgelopen 12 maanden meegedaan aan <loterij?>? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <loterij>?

	Totaal		
	afgelopen 12 maanden (n=11.059)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=5.532)	komende 12 maanden met uitleg (n=5.495)
vaker dan 10 keer	66,7%	64,6%	64,6%
6 – 10 keer	15,3%	12,4%	13,0%
2 – 5 keer	31,5%	32,1%	32,5%
1 keer	17,8%	28,0%	29,4%
	Staatsloterij		
	afgelopen 12 maanden (n=8.011)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=4.400)	komende 12 maanden met uitleg (n=4.374)
vaker dan 10 keer	52,0%	47,4%	45,9%
6 – 10 keer	10,5%	8,2%	8,8%
2 – 5 keer	24,6%	23,0%	23,0%
1 keer	12,9%	21,5%	22,2%
	Postcodeloterij		
	afgelopen 12 maanden (n=5.653)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=2.767)	komende 12 maanden met uitleg (n=2.831)
vaker dan 10 keer	87,5%	87,4%	86,8%
6 – 10 keer	5,5%	4,5%	5,3%
2 – 5 keer	4,3%	3,9%	3,7%
1 keer	2,7%	4,2%	4,2%

Vriendenloterij			
	afgelopen 12 maanden (n=1.268)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=528)	komende 12 maanden met uitleg (n=584)
vaker dan 10 keer	53,0%	60,4%	59,7%
6 – 10 keer	11,2%	7,5%	6,7%
2 – 5 keer	19,5%	11,8%	13,6%
1 keer	16,3%	20,2%	20,0%
BankgiroLoterij			
	afgelopen 12 maanden (n=1.100)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=494)	komende 12 maanden met uitleg (n=543)
vaker dan 10 keer	69,7%	69,2%	68,4%
6 – 10 keer	11,3%	10,9%	10,1%
2 – 5 keer	12,2%	9,4%	10,1%
1 keer	6,8%	10,5%	11,4%
Lottospel			
	afgelopen 12 maanden (n=1.429)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=689)	komende 12 maanden met uitleg (n=743)
vaker dan 10 keer	68,4%	60,6%	56,7%
6 – 10 keer	11,3%	9,4%	10,9%
2 – 5 keer	16,1%	20,4%	20,0%
1 keer	4,3%	9,6%	12,4%
Krasloten			
	afgelopen 12 maanden (n=2.036)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=1.330)	komende 12 maanden met uitleg (n=1.328)
vaker dan 10 keer	10,5%	6,3%	6,1%
6 – 10 keer	15,6%	11,2%	9,2%
2 – 5 keer	51,2%	49,5%	49,4%
1 keer	22,7%	32,9%	35,3%
Andere loterij(en)			
	afgelopen 12 maanden (n=643)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=563)	komende 12 maanden met uitleg (n=560)
vaker dan 10 keer	28,3%	13,4%	12,7%
6 – 10 keer	7,2%	5,4%	4,9%
2 – 5 keer	38,4%	39,2%	35,9%
1 keer	26,1%	42,1%	46,6%

Basis: alle deelnemers die in de afgelopen maanden aan de bovengenoemde kansspelen hebben meegedaan

Bron: TNS NIPO, 2012

1.5 Frequentie huidige en verwachte deelname via internet per loterij

Tabel 9 biedt een overzicht van de frequentie van de huidige en de verwachte deelname aan de respectievelijke loterijen via internet, uitgesplitst naar de huidige deelname via internet (op basis van de afgelopen 12 maanden, kolom 2), de verwachte deelname via internet in de komende 12 maanden onder de groep die in de vragenlijst geen uitleg over de veranderende wetgeving heeft gekregen (kolom 3), en de verwachte deelname via internet in de komende 12 maanden onder de groep die in de vragenlijst wel uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving (kolom 4).

Afhankelijk van het soort loterij werden (en worden) er zowel in de afgelopen 12 maanden als in de komende 12 maanden al dan niet regelmatig loten gekocht via internet. Zo kochten (en kopen) deelnemers aan de Vriendenloterij, de Bankgiroloterij en het Lottospel met een zekere regelmaat loten via internet: globaal genomen geeft een op de drie deelnemers aan die loten via internet te hebben gekocht en dit ook in de komende 12 maanden te verwachten te doen. Onder kopers van krasloten is juist meestal geen sprake van het kopen van loten via internet. Opvallend is dat de groep 'met uitleg' minder vaak 'nooit' als antwoord geeft. De informatie over legalisering van kansspelen via internet geeft mensen blijkbaar de verwachting dat zij vaker loten via internet zullen kopen.

9 | Van het aantal keren dat u voor deze loterijen loten kocht, hoe vaak deed u dat via internet? + Van de keren dat u de komende 12 maanden loten koopt, hoe vaak verwacht u dat dat via internet zal zijn?

Totaal			
	afgelopen 12 maanden (n=11.059)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=5.532)	komende 12 maanden met uitleg (n=5.495)
altijd	23,9%	21,5%	22,8%
meestal	2,8%	3,9%	4,9%
soms	5,3%	8,4%	12,2%
nooit	80,8%	80,4%	77,7%
Staatsloterij			
	afgelopen 12 maanden (n=8.011)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=4.400)	afgelopen 12 maanden met uitleg (n=4.374)
altijd	16,6%	15,0%	15,7%
meestal	2,1%	2,9%	3,5%
soms	4,0%	7,1%	9,9% +
nooit	77,3%	75,1%	70,9% -
Postcodeloterij			
	afgelopen 12 maanden (n=5.653)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=2.767)	komende 12 maanden met uitleg (n=2.831)
altijd	28,0%	26,4%	27,3%
meestal	1,8%	3,1%	3,7%
soms	3,1%	3,7%	5,1% +
nooit	67,2%	66,8%	63,8% -

Vriendenloterij			
	afgelopen 12 maanden (n=1.268)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=528)	komende 12 maanden met uitleg (n=584)
altijd	35,3%	28,7%	30,8%
meestal	3,6%	6,6%	4,8%
soms	5,3%	8,8%	10,4%
nooit	55,8%	55,9%	54,0%
BankgiroLoterij			
	afgelopen 12 maanden (n=1.100)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=494)	komende 12 maanden met uitleg (n=543)
altijd	32,6%	29,8%	29,4%
meestal	2,6%	4,4%	5,9%
soms	4,1%	4,8%	8,3% +
nooit	60,7%	60,9%	56,4%
Lottospel			
	afgelopen 12 maanden (n=1.429)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=689)	komende 12 maanden met uitleg (n=743)
altijd	34,0%	27,6%	29,1%
meestal	3,5%	5,4%	4,5%
soms	5,4%	7,4%	10,4% +
nooit	57,1%	59,6%	56,0%
Krasloten			
	afgelopen 12 maanden (n=2.036)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=1.330)	komende 12 maanden met uitleg (n=1.328)
altijd	0,5%	0,5%	0,9%
meestal	0,5%	0,6%	1,7% +
soms	2,1%	4,6%	7,5% +
nooit	96,9%	94,3%	89,9% -
Andere loterij(en)			
	afgelopen 12 maanden (n=643)	komende 12 maanden zonder uitleg (n=563)	komende 12 maanden met uitleg (n=560)
altijd	16,6%	7,8%	8,8%
meestal	1,6%	2,7%	4,6%
soms	5,2%	8,4%	19,9% +
nooit	76,7%	81,1%	66,7% -

Bron: TNS NIPO, 2012

1.6 Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer per loterij

Tabel 10 biedt een overzicht van het gemiddeld bestede bedrag per deelnemer per loterij in de afgelopen 12 maanden. De hoogste gemiddelde bedragen worden besteed aan de Staatsloterij (€133 per persoon), de Postcodeloterij (€ 130 per persoon) en de BankgiroLoterij (€ 110 per persoon). Aan Krasloten wordt met € 29 per persoon gemiddeld het minst uitgegeven.

10 | Voor hoeveel geld heeft u loten gekocht bij deze loterijen in de afgelopen 12 maanden?

	Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer (in de afgelopen 12 maanden)	**Gemiddeld besteed bedrag per Nederlander (in de afgelopen 12 maanden)**
Staatsloterij (n=8.011)	€ 133	€ 64
Postcodeloterij (n=5.653)	€ 130	€ 41
Vriendenloterij (n=1.268)	€ 96	€ 6
BankgiroLoterij (n=1.100)	€ 110	€ 6
Lottospel (n=1.429)	€ 105	€ 9
Krasloten (n=2.036)	€ 29	€ 4
Andere loterij(en) (n=643)	€ 62	€ 2

Bron: TNS NIPO, 2012

1.7 Kanalen van aankoop van loten voor loterijen

Tabel 11 biedt een overzicht van de kanalen via welke de ondervraagde deelnemers aan de respectievelijke loterijen hun loten hebben gekocht. Krasloten worden vooral in winkels gekocht (93%). Hetzelfde geldt voor de Staatsloterij: ruim de helft van alle Staatsloterijspelers (57%) koopt Staatsloten in een winkel. De Vriendenloterij (41%), het Lottospel (37%), de BankgiroLoterij (35%) en de Postcodeloterij (30%) kennen de hoogste percentages spelers via internet. De categorie 'Anders' wijst vaak op deelname via een abonnement.

11 | Op welke wijze heeft u in de afgelopen 12 maanden uw loten gekocht voor <loterijen>?

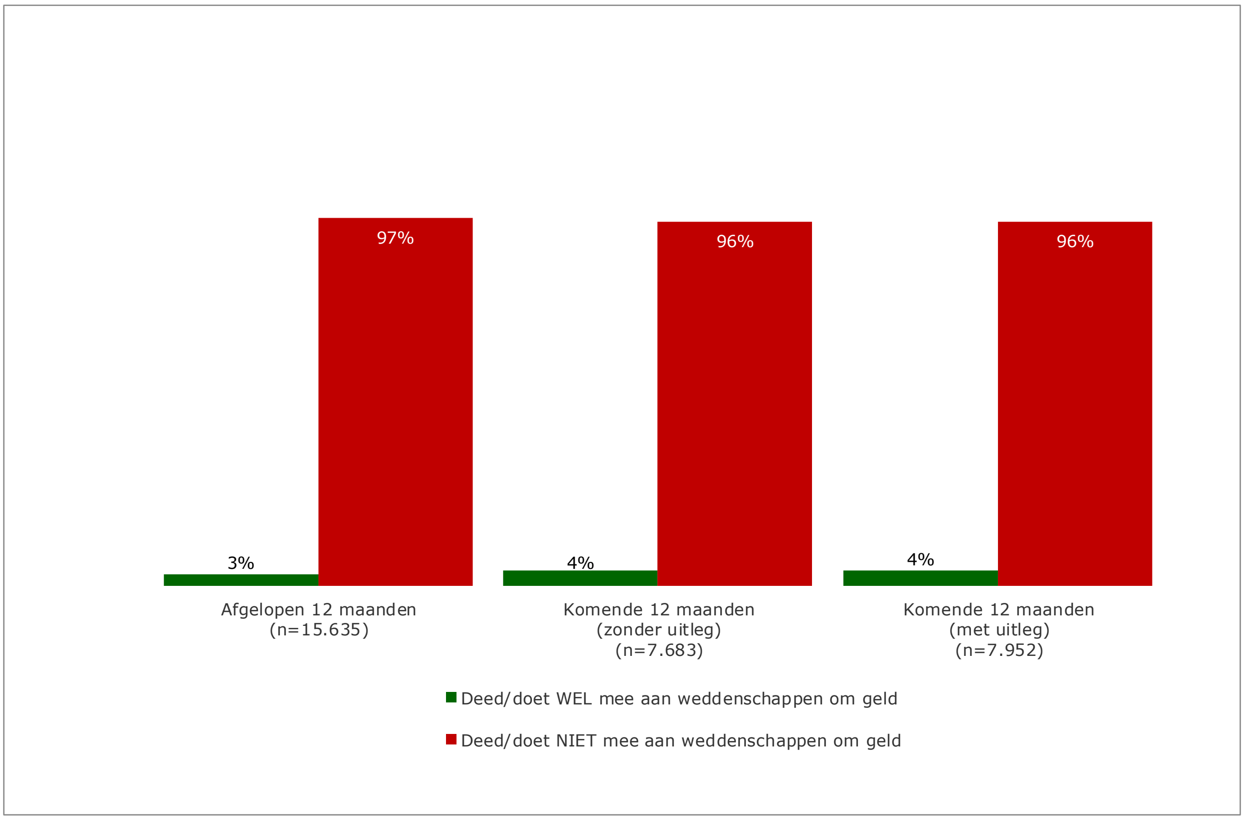
Staatsloterij (n=8.011)	
In een winkel	56,8%
Via internet	18,0%
Per post	9,0%
Per telefoon	0,6%
Anders	20,2%
Postcodeloterij (n=5.653)	
In een winkel	1,5%
Via internet	29,6%
Per post	18,5%
Per telefoon	3,7%
Anders	48,4%
Vriendenloterij (n=1.268)	
In een winkel	1,7%
Via internet	41,3%
Per post	16,0%
Per telefoon	8,8%
Anders	34,2%
Bankgiroloterij (n=1.100)	
In een winkel	1,3%
Via internet	35,4%
Per post	14,3%
Per telefoon	3,9%
Anders	46,2%
Lottospel (n=1.429)	
In een winkel	28,6%
Via internet	37,2%
Per post	7,2%
Per telefoon	2,8%
Anders	27,4%
Krasloten (n=2.036)	
In een winkel	93,4%
Via internet	0,9%
Per post	0,2%
Per telefoon	0,1%
Anders	6,2%

2 Weddenschappen om geld

2.1 Huidige en verwachte deelname aan weddenschappen om geld

3% van alle ondervraagden heeft in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan een of meer weddenschappen om geld. Zowel binnen de groep 'zonder uitleg' als binnen de groep 'met uitleg' verwacht 4% in de komende 12 maanden te gaan deelnemen aan een of meer weddenschappen om geld, een lichte toename van 1% ten opzichte van de afgelopen 12 maanden.

12 | Aan welke weddenschappen om geld heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u in de komende 12 maanden meedoen aan <weddenschappen om geld>?

Bron: TNS NIPO, 2012

2.2 Huidige en verwachte deelname per speelvorm: weddenschappen om geld

In tabel 13 worden de huidige deelname (d.w.z. in de afgelopen 12 maanden) en verwachte deelname (in de komende 12 maanden) uitgesplitst naar de huidige en verwachte deelnamepercentages aan de verschillende vormen weddenschappen om geld, alsmede de verschillen daartussen. Het verwachte deelnamepercentage ten opzichte van de afgelopen 12 maanden stijgt licht, maar van een verschil tussen de groep zonder uitleg en de groep met uitleg is geen sprake: onder beide groepen profiteren alle speelvormen binnen de weddenschappen om geld van deze verwachte lichte toename.

13 | Aan welke weddenschappen om geld heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <weddenschappen om geld>?

	Afgelopen 12 maanden (n=15.635)	*Komende 12 maanden zonder uitleg (n=7.683)*	*Komende 12 maanden met uitleg (n=7.952)*
Geen	96,8%	95,7%	95,8%
Toto formulier	0,9%	1,6%	1,7%
Toto.nl	0,6%	0,9%	1,1%
Betfair.com	0,1%	0,2%	0,2%
Ladbrokes.com	0,0%	0,1%	0,2%
Unibet.com	0,6%	0,7%	0,9%
Bwin.com	0,2%	0,4%	0,4%
Runnerz.nl	0,1%	0,2%	0,2%
Runnerz vestiging	0,0%	0,2%	0,3%
Andere vorm(en)	1,3%	2,1%	1,9%
Totaal (verwachte) deelname	**3,2%**	**4,3%**	**4,2%**

Bron: TNS NIPO, 2012

2.3 Verschillen in verwachte deelname aan weddenschappen om geld

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan een of meer weddenschappen om geld geeft een kleine groep aan in de komende 12 twaalf maanden te verwachten aan een of meer weddenschappen om geld deel te zullen nemen: 2% van de groep ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan weddenschappen om geld en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht in de komende 12 maanden aan een of meer weddenschappen om geld deel te nemen. Ook onder de ondervraagden die wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is dit percentage 2%.

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden wel heeft deelgenomen aan een of meer weddenschappen om geld en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving geeft 71% aan in de komende 12 maanden opnieuw deel te nemen aan een of meer loterijen: een daling van 29%. Onder de ondervraagden die in de vragenlijst wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is het percentage 66%, een daling van 34% (verschil niet significant).

14 | Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <weddenschappen om geld>?

	Niet deelgenomen aan weddenschappen om geld in de afgelopen 12 maanden	Wel deelgenomen aan weddenschappen om geld in de afgelopen 12 maanden
Zonder uitleg over het legaliseren van online kansspelen	2%	71%
Met uitleg over het legaliseren van online kansspelen	2%	66%

Bron: TNS NIPO, 2012

2.4 Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer voor weddenschappen om geld

Tabel 15 biedt een overzicht van het gemiddeld bestede bedrag per deelnemer per aanbieder van weddenschappen om geld in de afgelopen 12 maanden. De hoogste gemiddelde bedragen worden besteed aan Unibet.com (€ 221 per persoon) en Bwin.com (€ 103 per persoon). Aan de Toto wordt met € 54 (formulier) en € 51 (online) per persoon gemiddeld het minst uitgegeven. Bij een aantal aanbieders was het aantal respondenten te laag om de gemiddelde bedragen in deze tabel op te nemen.

15 | Voor hoeveel geld heeft u in totaal weddenschappen geplaatst via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

	Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer (in de afgelopen 12 maanden)	**Gemiddeld besteed bedrag per Nederlander (in de afgelopen 12 maanden)**
Toto formulier (n=117)	€ 54	€ 0
Toto.nl (n=81)	€ 51	€ 0
Betfair.com (n=8)	-	-
Ladbrokes.com (n=7)	-	-
Unibet.com (n=87)	€ 221	€ 1
Bwin.com (n=34)	€ 103	€ 0
Runnerz.nl (n=12)	-	-
Runnerz vestiging (n=6)	-	-
Andere vorm(en) (n=187)	€ 79	€ 1

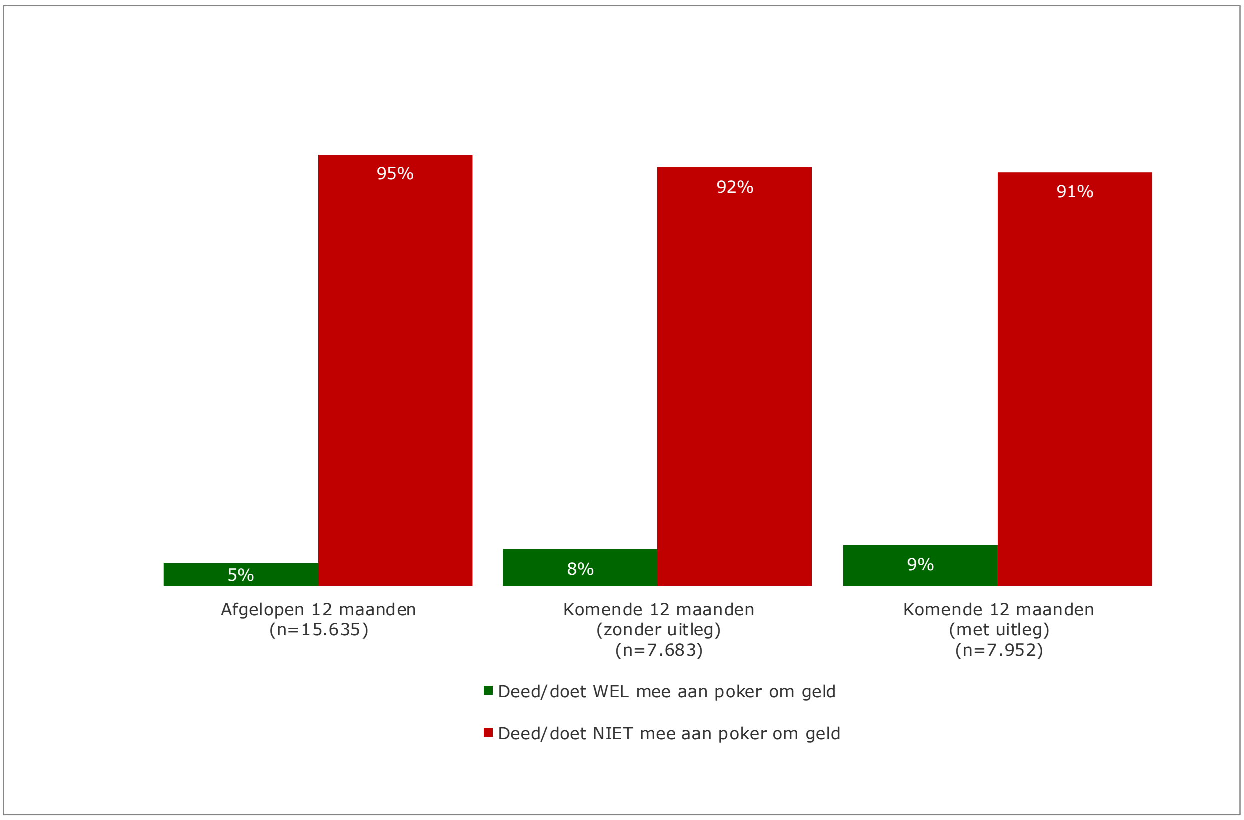
Bron: TNS NIPO, 2012

3 Pokerspelen om geld

3.1 Huidige en verwachte deelname aan pokerspelen om geld

5% van alle ondervraagden heeft in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan een of meer pokerspelen om geld. In de komende 12 maanden verwacht 8% van de groep die in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving deel te nemen aan een of meer pokerspelen om geld. Binnen de groep die wel uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht 9% in de komende 12 maanden deel te nemen aan een of meer pokerspelen om geld. Onder alle ondervraagden is dus een aanzienlijke verwachte stijging in deelname waarneembaar. Onder de experimentele groep 'met uitleg' is de stijging een procentpunt hoger dan onder de controlegroep 'zonder uitleg'.

16 | Aan welke pokerspelen om geld heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <pokerspelen om geld>?

Bron: TNS NIPO, 2012

3.2 Huidige en verwachte deelname per speelvorm: pokerspelen om geld

In tabel 17 worden de huidige deelname (d.w.z. in de afgelopen 12 maanden) en verwachte deelname (in de komende 12 maanden) uitgesplitst naar de huidige en verwachte deelnamepercentages aan de verschillende vormen pokerspelen om geld, alsmede de verschillen daartussen. Holland Casino lijkt het meest te zullen gaan profiteren van de verwachte toename ten opzichte van de afgelopen 12 maanden: speelde 2% van de ondervraagden in de afgelopen 12 maanden pokerspelen bij Holland Casino, in de komende 12 maanden verwacht 6% van alle ondervraagden dit te zullen gaan doen. Als we echter kijken naar het verschil tussen de groep 'zonder info' en de groep 'met info', dan zien we dat van de eventuele legalisering voornamelijk enkele pokerwebsites zouden profiteren, hoewel het daarbij nog steeds om een relatief kleine groep gaat.

17 | Aan welke pokerspelen om geld heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <pokerspelen om geld>?

	Afgelopen 12 maanden (n=15.635)	*Komende 12 maanden zonder uitleg (n=7.683)*	*Komende 12 maanden met uitleg (n=7.952)*
Geen	94,8%	91,6%	90,8%
Holland Casino	2,5%	5,6%	6,0%
Pokerstars	1,0%	1,1%	1,4%
Party Poker	0,3%	0,4%	0,7%+
iPoker	0,1%	0,2%	0,3%+
Merge	0,0%	0,1%	0,3%+
Everest	0,2%	0,4%	0,5%
Lokaal pokertoernooi	0,3%	0,5%	0,8%+
Met vrienden of familie	2,1%	3,8%	4,5%+
Andere pokeraanbieder(s)	0,3%	0,4%	0,4%
Totaal (verwachte deelname)	**5,2%**	**8,4%**	**9,2%**

Bron: TNS NIPO, 2012

3.3 Verwachte verschillen in deelname aan poker met geld

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan pokerspelen om geld, geeft een kleine groep aan in de komende 12 maanden te verwachten aan een of meer pokerspelen om geld deel te zullen nemen: 4% van de groep ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan pokerspelen om geld en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht in de komende 12 maanden aan een of meer pokerspelen om geld deel te nemen. Ook onder de ondervraagden die wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is dit percentage 5% (verschil significant).

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden wel heeft deelgenomen aan een of meer pokerspelen om geld en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving geeft 83% aan in de komende 12 maanden opnieuw deel te nemen aan een of meer pokerspelen om geld: een daling van 17%. Onder de ondervraagden die in de vragenlijst wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is het percentage 78%, een daling van 22% (verschil niet significant).

18 | Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <pokerspelen om geld>?

	Niet deelgenomen aan poker om geld in de afgelopen 12 maanden	Wel deelgenomen aan poker om geld in de afgelopen 12 maanden
Zonder uitleg over het legaliseren van online kansspelen	4%	83%
Met uitleg over het legaliseren van online kansspelen	5% +	78%

Bron: TNS NIPO, 2012

3.4 Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer aan poker

Tabel 19 biedt een overzicht van het gemiddeld bestede bedrag per deelnemer per aanbieder van poker in de afgelopen 12 maanden. De hoogste gemiddelde bedragen worden besteed aan Pokerstars (€ 205 per persoon) en PartyPoker (€ 139 per persoon). Met vrienden en familie wordt met € 42 per persoon gemiddeld het minst uitgegeven. Bij een aantal aanbieders was het aantal respondenten te laag om de gemiddelde bedragen in deze tabel op te nemen.

19 | Voor hoeveel geld heeft u in totaal poker gespeeld via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

	Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer (in de afgelopen 12 maanden)	**Gemiddeld besteed bedrag per Nederlander (in de afgelopen 12 maanden)**
Holland Casino (n=352)	€ 180	€ 4
Pokerstars (n=134)	€ 205	€ 2
Party Poker (n=48)	€ 139	€ 0
iPoker (n=13)	-	-
Merge (n=4)	-	-
Everest (n=32)	€ 61	€ 0
Lokaal pokertoernooi (n=41)	€ 79	€ 0
Met vrienden of familie (n=282)	€ 42	€ 1
Andere pokeraanbieder(s) (n=40)	€ 769*	€ 1

Bron: TNS NIPO, 2012

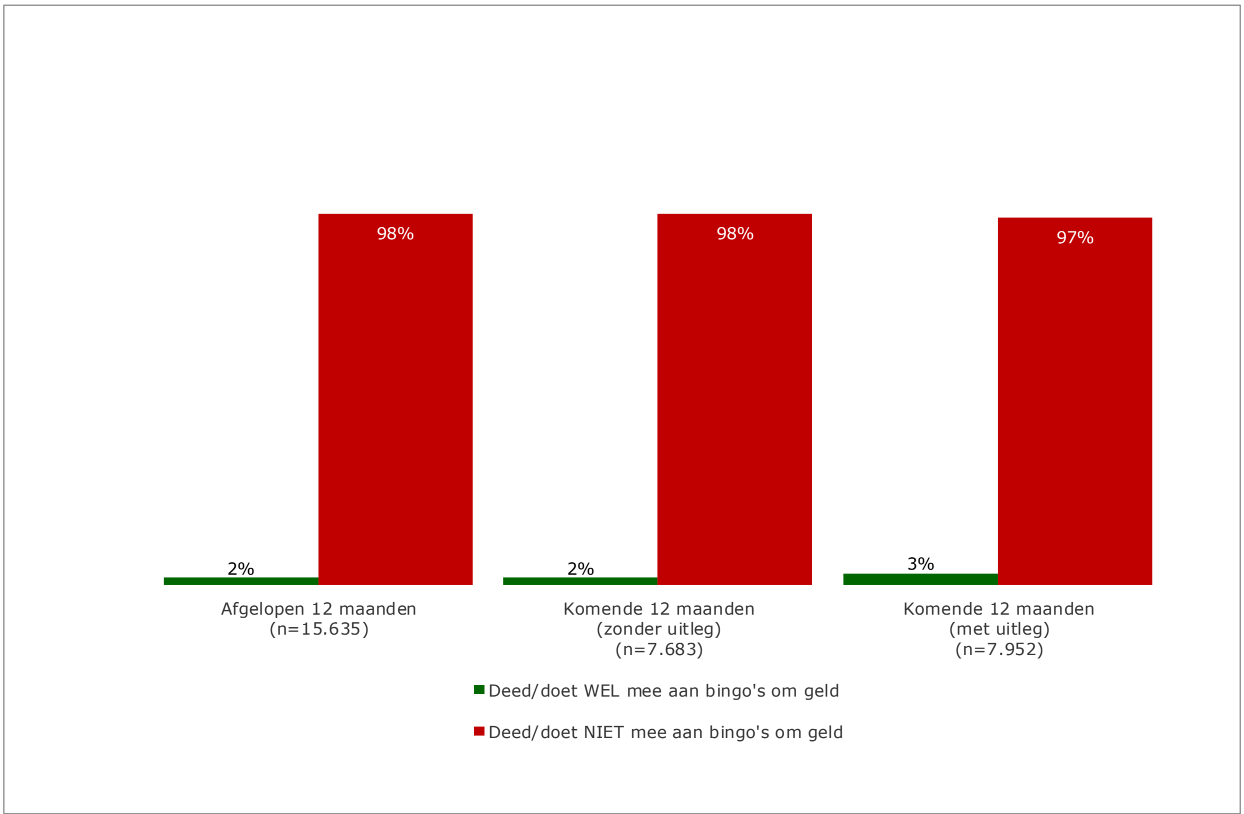
*meerdere respondenten gaven hier aan meer dan 5000 euro te hebben uitgegeven aan andere pokeraanbieders. Door het relatief lage aantal respondenten in deze categorie heeft dit aanzienlijke invloed op het gemiddelde. Vrijwel alle andere spelers gaven minder dan € 100 uit bij andere pokeraanbieders.

4 Bingo’s om geld

4.1 Huidige en verwachte deelname aan bingo’s om geld

2% van alle ondervraagden heeft in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan een of meer bingo’s om geld. In de komende 12 maanden verwacht 2% van de groep die in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving deel te nemen aan een of meer bingo’s om geld. Binnen de groep die wel uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht 3% in de komende 12 maanden deel te nemen aan een of meer bingo’s om geld, een verschil in verwachte deelname van 1%.

20 | Aan welke bingo’s om geld heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? & Hoe vaak gaat u in de komende 12 maanden deelnemen aan <bingo’s om geld>?

Bron: TNS NIPO, 2012

4.2 Huidige en verwachte deelname per speelvorm: bingo's om geld

In tabel 21 worden de huidige deelname (d.w.z. in de afgelopen 12 maanden) en verwachte deelname (in de komende 12 maanden) uitgesplitst naar de huidige en verwachte deelnamepercentages aan de verschillende vormen bingo's om geld, alsmede de verschillen daartussen. Er vallen hier slechts kleine verschillen tussen huidig en verwacht gedrag op en geen enkel significant verschil tussen de groep 'zonder uitleg' en de groep 'met uitleg'.

21 | Aan welke bingo's om geld heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <bingo's om geld>?

	Afgelopen 12 maanden (n=15.635)	*Komende 12 maanden zonder uitleg (n=7.683)*	*Komende 12 maanden met uitleg (n=7.952)*
Geen	98,0%	97,5%	97,4%
Unibet bingo	0,0%	0,2%	0,3%
Maria bingo	0,0%	0,2%	0,2%
Bingocams	0,4%	0,4%	0,6%
Cash bingo	0,1%	0,2%	0,3%
Bingolot	0,2%	0,4%	0,5%
Overige bingo	1,4%	1,9%	1,9%
Totaal (verwachte deelname)	**2,0%**	**2,5%**	**2,6%**

Bron: TNS NIPO, 2012

4.3 Verwachte verschillen in deelname aan bingo's om geld

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan een of meer bingo's om geld geeft een kleine groep aan in de komende 12 maanden te verwachten aan een of meer bingo's om geld deel te zullen nemen: 1% van de groep ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan bingo's om geld en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht in de komende 12 maanden aan een of meer bingo's om geld deel te nemen. Ook onder de ondervraagden die wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is dit percentage 1%.

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden wel heeft deelgenomen aan een of meer bingo's om geld en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving geeft 79% aan in de komende 12 maanden opnieuw deel te nemen aan een of meer bingo's om geld: een daling van 21%. Onder de ondervraagden die in de vragenlijst wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is het percentage nog lager: 67%, een daling van 33% (verschil significant).

22 | Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <bingo's om geld>?

	Niet deelgenomen aan bingo's om geld in de afgelopen 12 maanden	Wel deelgenomen aan bingo's om geld in de afgelopen 12 maanden
Zonder uitleg over het legaliseren van online kansspelen	1%	79%
Met uitleg over het legaliseren van online kansspelen	1%	67%-

Bron: TNS NIPO, 2012

4.4 Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer aan bingo

Tabel 23 biedt een overzicht van het gemiddeld bestede bedrag per deelnemer per aanbieder van bingo in de afgelopen 12 maanden. Het hoogste gemiddelde bedrag wordt besteed aan Bingolot (€ 110 per persoon). Bij overige aanbieders wordt met € 60 per persoon gemiddeld het minst uitgegeven. Bij een aantal aanbieders was het aantal respondenten te laag om de gemiddelde bedragen in deze tabel op te nemen.

23 | Voor hoeveel geld heeft u in totaal bingo gespeeld via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

	Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer (in de afgelopen 12 maanden)	**Gemiddeld besteed bedrag per Nederlander (in de afgelopen 12 maanden)**
Unibet bingo (n=7)	-	-
Maria bingo (n=6)	-	-
Bingocams (n=62)	€ 82	€ 0
Cash bingo (n=10)	-	-
Bingolot (n=31)	€ 110	€ 0
Overige bingo (n=199)	€ 60	€ 1

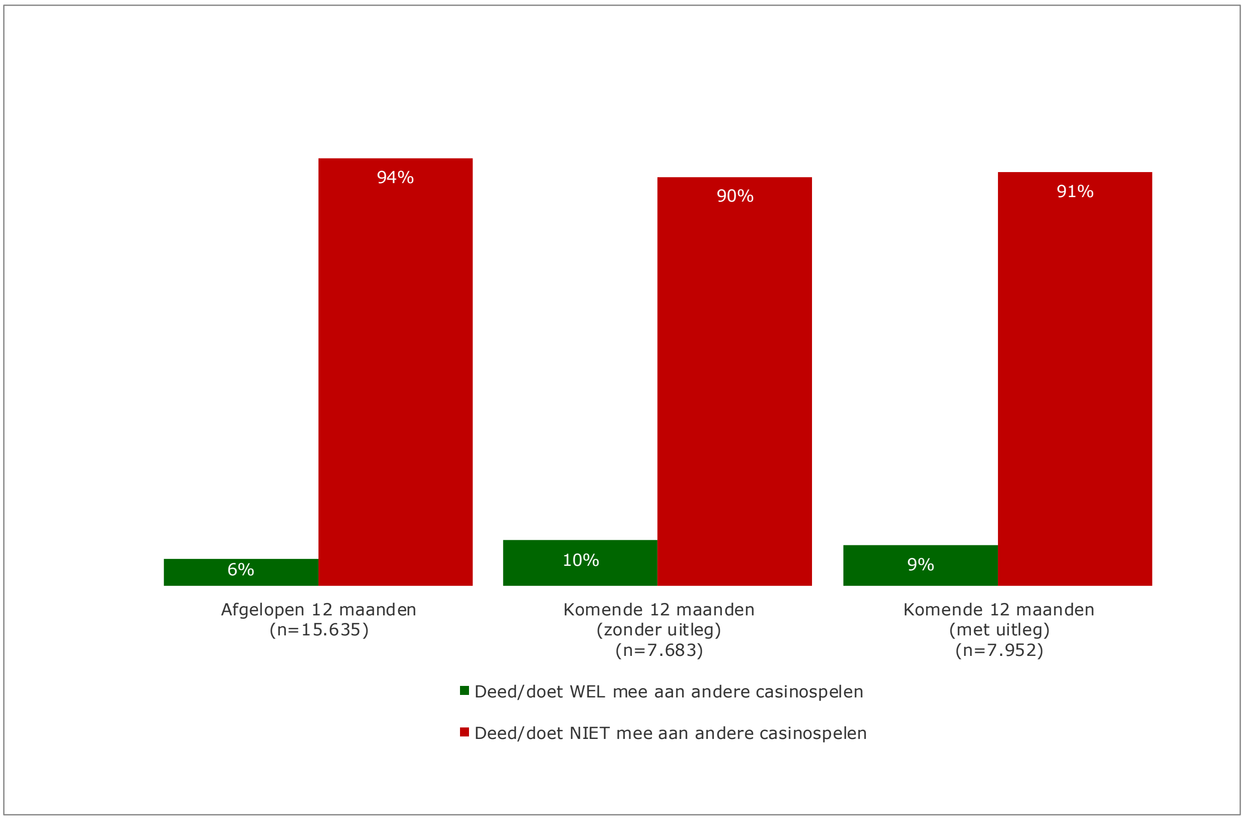
Bron: TNS NIPO, 2012

5 Andere casinospelen

5.1 Huidige en verwachte deelname aan andere casinospelen

6% van alle ondervraagden heeft in de afgelopen 12 maanden deelgenomen aan een of meer andere casinospelen, zoals blackjack of roulette. In de komende 12 maanden verwacht 10% van de groep die in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving deel te nemen aan een of meer andere casinospelen. Binnen de groep die wel uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht 9% in de komende 12 maanden deel te nemen aan een of meer andere casinospelen.

24 | Aan welke andere casinospelen heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de in de komende 12 maanden meedoen aan <andere casinospelen>?

Bron: TNS NIPO, 2012

5.2 Huidige en verwachte deelname per speelvorm: andere casinospelen

In tabel 25 worden de huidige deelname (d.w.z. in de afgelopen 12 maanden) en verwachte deelname (in de komende 12 maanden) uitgesplitst naar de huidige en verwachte deelnamepercentages aan de verschillende aanbieders van andere casinospelen, alsmede de verschillen daartussen. Holland Casino lijkt het meest te profiteren van de verwachte toename aan spelers in vergelijking met de afgelopen twaalf maanden. Tussen de groep 'zonder uitleg' en 'met uitleg' is er alleen een klein significant verschil bij 'met vrienden of familie'.

25 | Aan welke andere casinospelen heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <andere casinospelen>?

	Afgelopen 12 maanden (n=15.635)	*Komende 12 maanden zonder uitleg (n=7.683)*	*Komende 12 maanden met uitleg (n=7.952)*
Geen	94,0%	90,0%	90,5%
Holland Casino	5,2%	8,9%	8,3%
Oranjecasino	0,1%	0,4%	0,3%
Unibet casino	0,1%	0,3%	0,3%
Golden Palace	0,0%	0,1%	0,2%
Golden Tiger	0,0%	0,1%	0,2%
Bwin	0,0%	0,2%	0,2%
Met vrienden of familie	0,4%	1,7%	2,4%+
Andere aanbieder(s)	0,5%	0,7%	0,7%
Totaal (verwachte deelname)	**6,0%**	**10,0%**	**9,5%**

Bron: TNS NIPO, 2012

5.3 Verwachte verschillen in deelname aan andere casinospelen

Onder de groep die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan andere casinospelen geeft een deel van de ondervraagden aan in de komende 12 maanden te verwachten aan een of meer andere casinospelen deel te zullen nemen: 5% van de groep ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen aan andere casinospelen en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht in de komende 12 maanden aan een of meer andere casinospelen deel te nemen. Ook onder de ondervraagden die wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is dit percentage 5%.

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden wel heeft deelgenomen aan een of meer andere casinospelen en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving geeft 84% aan in de komende 12 maanden opnieuw deel te nemen aan een of meer andere casinospelen: een daling van 16%. Onder de ondervraagden die in de vragenlijst wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is het percentage nog lager: 76%, een daling van 24% (verschil significant).

26 | Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen aan <andere casinospelen>?

	Niet deelgenomen aan andere casinospelen in de afgelopen 12 maanden	Wel deelgenomen andere casinospelen in de afgelopen 12 maanden
Zonder uitleg over het legaliseren van online kansspelen	5%	84%
Met uitleg over het legaliseren van online kansspelen	5%	76% -

Bron: TNS NIPO, 2012

5.4 Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer aan overige casinospelen

Tabel 27 biedt een overzicht van het gemiddeld bestede bedrag per deelnemer per aanbieder van overige casinospelen in de afgelopen 12 maanden. Bij de meeste aanbieders was het aantal respondenten te laag om de gemiddelde bedragen in deze tabel op te nemen.

27 | Voor hoeveel geld heeft u in totaal andere casinospelen gespeeld via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

	Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer (in de afgelopen 12 maanden)	**Gemiddeld besteed bedrag per Nederlander (in de afgelopen 12 maanden)**
Holland Casino (n=738)	€ 143	€ 7
Oranjecasino (n=14)	-	-
Unibet casino (n=17)	-	-
Golden Palace (n=5)	-	-
Golden Tiger (n=5)	-	-
Bwin (n=4)	-	-
Met vrienden of familie (n=60)	€ 36	€ 0
Andere aanbieder(s) (n=76)	€ 186	€ 1

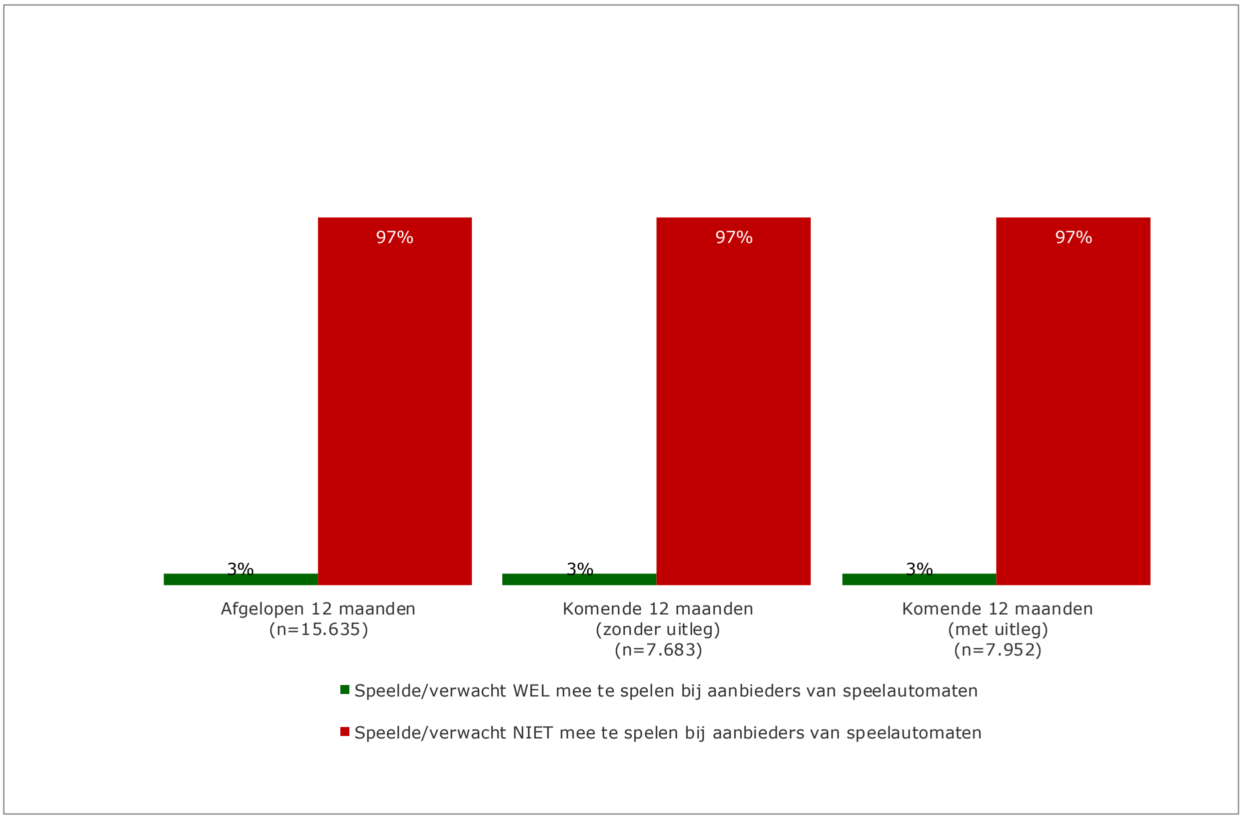
Bron: TNS NIPO, 2012

6 Aanbieders van speelautomaten

6.1 Huidige en verwachte deelname bij aanbieders van speelautomaten

3% van alle ondervraagden heeft in de afgelopen 12 maanden gespeeld op speelautomaten. In de komende 12 maanden verwacht 3% van de groep die in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving mee te doen aan spelen op speelautomaten. Binnen de groep die wel uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht ook 3% in de komende 12 maanden te gaan spelen op speelautomaten. De verwachte deelname bij aanbieders van speelautomaten vertoont dan ook geen verandering ten opzichte van het afgelopen tijdvak.

27 | Bij welke <aanbieders van speelautomaten> heeft u de afgelopen 12 maanden gespeeld? + Hoe vaak gaat u in de komende 12 maanden meedoen bij <aanbieders van speelautomaten>?

Bron: TNS NIPO, 2012

6.2 Huidige en verwachte deelname per speelvorm: aanbieders van speelautomaten

In tabel 29 worden de huidige deelname (d.w.z. in de afgelopen 12 maanden) en verwachte deelname (in de komende 12 maanden) uitgesplitst naar de huidige en verwachte deelnamepercentages bij aanbieders van speelautomaten, alsmede eventuele verschillen daartussen. Dat deze verschillen tussen het speelgedrag in de afgelopen 12 maanden en het verwachte speelgedrag in de komende 12 maanden ontbreken, wordt duidelijk in de onderstaande tabel. Ook tussen de groep 'zonder uitleg' en de groep 'met uitleg' zijn geen significante verschillen in verwacht speelgedrag waarneembaar.

28 | Bij welke aanbieders van speelautomaten heeft u de afgelopen 12 maanden deelgenomen? + Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen bij <aanbieders van speelautomaten>?

	Afgelopen 12 maanden (n=15.635)	*Komende 12 maanden zonder uitleg (n=7.683)*	*Komende 12 maanden met uitleg (n=7.952)*
Geen	96,9%	96,7%	97,2%
Jack's Casino	0,6%	0,9%	0,9%
Fair Play	0,6%	0,7%	0,9%
Krijco	0,1%	0,4%	0,4%
Flash Casino	0,1%	0,3%	0,5%
Andere aanbieders	2,0%	2,1%	1,7%
Totaal (verwachte deelname)	**3,1%**	**3,3%**	**2,8%**

Bron: TNS NIPO, 2012

6.3 Verwachte verschillen in deelname bij aanbieders van speelautomaten

Onder de ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet hebben deelgenomen bij aanbieders van speelautomaten, geeft een kleine groep aan in de komende 12 maanden te verwachten bij een of meer aanbieders van speelautomaten te zullen deelnemen: 1% van de groep ondervraagden die in de afgelopen 12 maanden niet heeft deelgenomen bij aanbieders van speelautomaten en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving verwacht in de komende 12 maanden bij een of meer aanbieders van speelautomaten deel te nemen. Ook onder de ondervraagden die wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is dit percentage 1%.

Binnen de groep die in de afgelopen 12 maanden wel heeft deelgenomen bij aanbieders van speelautomaten en in de vragenlijst geen uitleg heeft gekregen over de veranderende wetgeving geeft 74% aan in de komende 12 maanden opnieuw deel te nemen bij aanbieders van speelautomaten: een daling van 26%. Onder de ondervraagden die in de vragenlijst wel uitleg hebben gekregen over de veranderende wetgeving is het percentage nog lager: 60%, een daling van 40% (verschil significant).

30 | Hoe vaak gaat u de komende 12 maanden meedoen bij <aanbieders van speelautomaten>?

	Niet deelgenomen aan speel-automaten in de afgelopen 12 maanden	Wel deelgenomen aan speel-automaten in de afgelopen 12 maanden
Zonder uitleg over het legaliseren van online kansspelen	1%	74%
Met uitleg over het legaliseren van online kansspelen	1%	60%-

Bron: TNS NIPO, 2012

6.4 Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer aan speelautomaten

Tabel 31 biedt een overzicht van het gemiddeld bestede bedrag per deelnemer per aanbieder van speelautomaten in de afgelopen 12 maanden. Het hoogste gemiddelde bedrag wordt besteed bij Jack's Casino (€ 152 per persoon). Bij een aantal aanbieders was het aantal respondenten te laag om de gemiddelde bedragen in deze tabel op te nemen.

31 | Hoeveel geld heeft u in totaal uitgegeven bij deze aanbieders van speelautomaten de afgelopen twaalf maanden?

	Gemiddeld besteed bedrag per deelnemer (in de afgelopen 12 maanden)	**Gemiddeld besteed bedrag per Nederlander (in de afgelopen 12 maanden)**
Jack's Casino (n=78)	€ 152	€ 1
Fair Play (n=82)	€ 63	€ 0
Krijco (n=21)	-	-
Flash Casino (n=19)	-	-
Andere aanbieders (n=270)	€ 140	€ 2

Bron: TNS NIPO, 2012

7 Kennisniveau wetgeving kansspelen

7.1 Kennisniveau huidige wetgeving kansspelen

Alle ondervraagden kregen zes stellingen voorgelegd. Met behulp van een split-run kreeg de helft van de ondervraagden stellingen voorgelegd die grotendeels 'positief' geformuleerd waren (bijvoorbeeld: het online kopen van een lot in de loterij is toegestaan', tabel 32). De andere helft van de ondervraagden kreeg stellingen voorgelegd die op één stelling na 'negatief' geformuleerd waren (bijvoorbeeld: het online kopen van een lot in de loterij is verboden', tabel 33. Door aan te geven of de stellingen 'waar' of 'niet waar' zijn, werd het kennisniveau van de ondervraagden met betrekking tot de huidige wetgeving omtrent kansspelen in kaart gebracht.

In tabellen 32 en 33 zijn de percentages van de antwoordcategorie 'waar' op de respectievelijke stellingblokken opgenomen.
De uitkomsten laten zien dat veel ondervraagden niet goed op de hoogte zijn van de huidige wet- en regelgeving omtrent kansspelen. Bij de vragen over het al dan niet legaal spelen van kansspelen op internet weet slechts een kwart (in geval van online poker), ruim een kwart (in geval van online casinospelen) en ruim een derde (in geval van weddenschappen op internet) het juiste antwoord.

Leeswijzer tabellen
Als een stelling *cursief* is weergegeven, dan is deze onjuist. Het juiste antwoord is vetgedrukt.

32 | Geef voor de onderstaande stellingen aan of deze volgens u waar of niet waar zijn.

	Totaal (n=7.773)		
	% 'waar'	**% 'niet waar'**	**% 'weet niet'**
Het online kopen van een lot in een loterij is toegestaan	**71%**	5%	25%
Het deelnemen aan weddenschappen op internet is in Nederland toegestaan op een beperkt aantal sites	**38%**	15%	47%
Het deelnemen aan poker voor geld op het internet is toegestaan in Nederland	36%	**24%**	40%
Het deelnemen aan casinospelen om geld op het internet is niet toegestaan in Nederland	**28%**	28%	44%
Ieder café of restaurant en iedere winkel of andere gelegenheid mag een speelautomaat met typegoedkeuring plaatsen	24%	**45%**	31%
Deelnemers aan loterijen lopen evenveel kans een gokverslaving op te lopen als deelnemers aan speelautomaten en casinospelen	**47%**	30%	22%

Bron: TNS NIPO, 2012

33 | Geef voor de onderstaande stellingen aan of deze volgens u waar of niet waar zijn.

	Totaal (n=7.862)		
	% 'waar'	**% 'niet waar'**	**% 'weet niet'**
Het online kopen van een lot in een loterij is verboden	4%	**68%**	28%
Het deelnemen aan weddenschappen op internet is verboden in Nederland	24%	**33%**	43%
Het deelnemen aan poker voor geld op het internet is verboden in Nederland	**27%**	34%	39%
Het deelnemen aan casinospelen om geld op het internet is toegestaan in Nederland	34%	**25%**	41%
Cafés, restaurants of winkels mogen niet zomaar een speelautomaat met typegoedkeuring plaatsen	**64%**	9%	27%
Deelnemers aan loterijen lopen minder kans een gokverslaving op te lopen dan deelnemers aan speelautomaten en casinospelen	34%	**40%**	26%

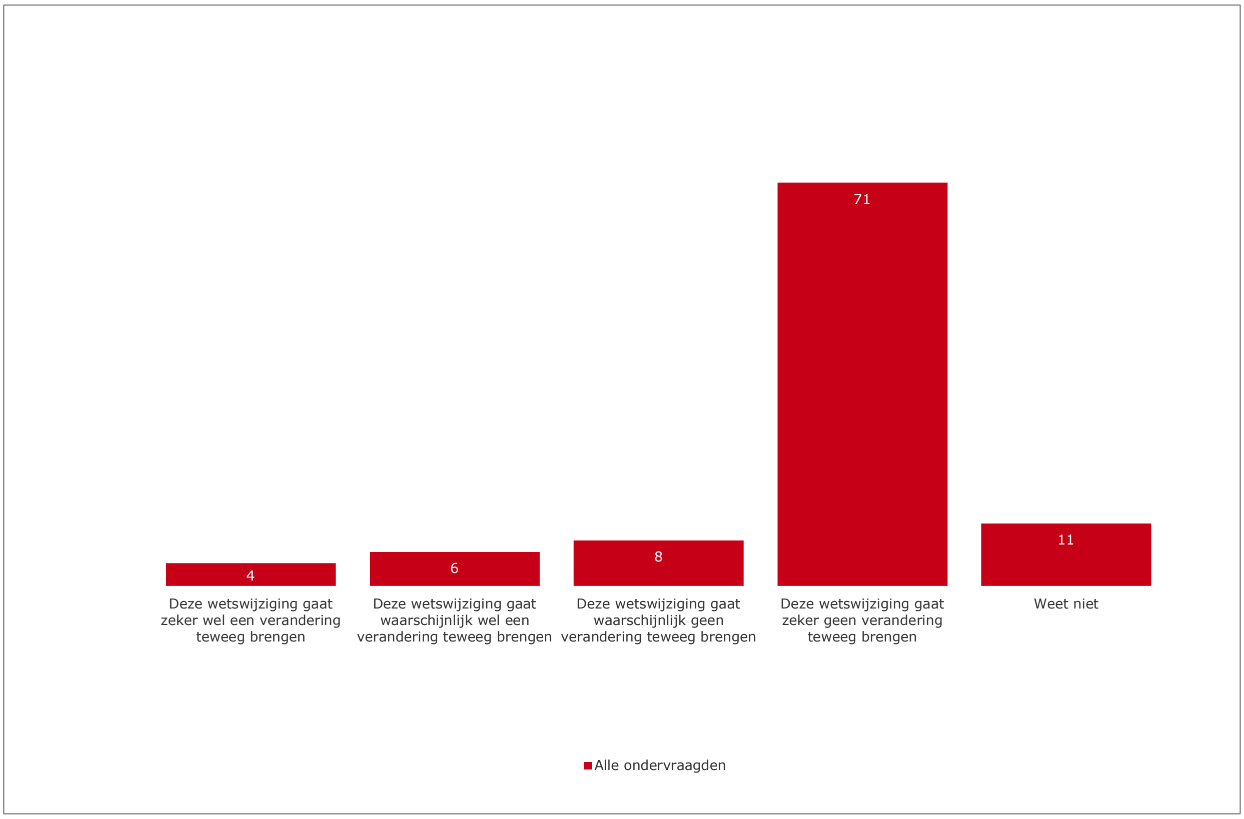
Bron: TNS NIPO, 2012

7.2 Verwachte verandering eigen kansspelgedrag

Direct gevraagd naar een verwachte verandering in het eigen kansspelgedrag als gevolg van een eventuele wetswijziging, geeft vier procent van alle ondervraagden aan zeker wel een verandering in het eigen kansspelgedrag te verwachten als komend jaar diverse online kansspelen legaal zouden worden. Omgerekend naar absolute aantallen Nederlanders van 18 jaar en ouder gaat dat om ongeveer 500.000 mensen. Zes procent voorziet waarschijnlijk wel een verandering in het eigen kansspelgedrag. Ruim een op de tien (11%) weet het (nog) niet.

De meerderheid van alle ondervraagden verwacht waarschijnlijk (8%) of zeker (71%) geen verandering in het eigen kansspelgedrag als gevolg van de mogelijk veranderende wetgeving omtrent het legaliseren van diverse online kansspelen.

34 | Mogelijk worden diverse online kansspelen, zoals wedden, poker en online casino het komende jaar legaal. In welke mate schat u dat een dergelijke wetswijziging een daadwerkelijke verandering in uw eigen kansspelgedrag teweeg zal brengen?

Basis: alle ondervraagden (n=15.635) Bron: TNS NIPO, 2012

Bijlagen

Bijlage 1 Vragenlijst

B1 | Deelname 2011	Begin block
T1 | info	**Text**

In de volgende vragen willen we nagaan hoe vaak u de afgelopen twaalf maanden heeft meegedaan aan loterijen, weddenschappen, pokerspelen, andere casinospelen en spelletjes op speelautomaten.

Q41 | Deelgenomen aan loterijen	Multi coded

Aan welke van de onderstaande loterijen heeft u de afgelopen twaalf maanden deelgenomen?

Meer antwoorden mogelijk

8	○	geen van deze ↳ GO TO Q5	**Exclusive *Position fixed*
1	☐	Staatsloterij	
2	☐	Postcodeloterij	
3	☐	Vriendenloterij	
4	☐	BankgiroLoterij	
5	☐	Lottospel	
6	☐	Krasloten	
7	☐	Andere loterij(en)	

Q341 | Hoe deelgenomen? — Matrix

Op welke wijze heeft u loten gekocht voor onderstaande loterijen?

Meer antwoorden mogelijk

	Per post	Per telefoon	In een winkel	Via internet	Anders
Staatsloterij	☐	☐	☐	☐	☐
Postcodeloterij	☐	☐	☐	☐	☐
Vriendenloterij	☐	☐	☐	☐	☐
BankgiroLoterij	☐	☐	☐	☐	☐
Lottospel	☐	☐	☐	☐	☐
Krasloten	☐	☐	☐	☐	☐
Andere loterij(en)	☐	☐	☐	☐	☐

Client notes: Alleen antwoordcategorieën tonen die in Q41 zijn gegeven

Q2 | Hoe vaak deelgenomen loterijen — Matrix

Geef voor alle onderstaande loterijen aan hoe vaak u de afgelopen twaalf maanden meegedaan heeft.

	Vaker dan 10 keer	6-10 keer	2-5 keer	1 keer
Staatsloterij	○	○	○	○
Postcodeloterij	○	○	○	○
Vriendenloterij	○	○	○	○
BankgiroLoterij	○	○	○	○
Lottospel	○	○	○	○
Krasloten	○	○	○	○
Andere loterij(en)	○	○	○	○

Client notes: Alleen antwoordcategorieën tonen die in Q41 zijn gegeven

Q3 | Hoe vaak loten via internet — Matrix

Van het aantal keren dat u voor deze loterijen loten kocht, hoe vaak deed u dat via internet?

	Altijd	Meestal	Soms	Nooit
Staatsloterij	○	○	○	○
Postcodeloterij	○	○	○	○
Vriendenloterij	○	○	○	○
BankgiroLoterij	○	○	○	○
Lottospel	○	○	○	○
Krasloten	○	○	○	○
Andere loterij(en)	○	○	○	○

Client notes: Alleen de antwoordopties tonen die in Q41 zijn gegeven

Q4 | Hoeveel uitgegeven loterijen — Single coded

Voor hoeveel geld heeft u loten gekocht bij deze loterijen in de afgelopen twaalf maanden? Kunt u dat per loterij aangeven?

We vragen hier hoeveel eigen geld u heeft besteed per loterij (dus gewonnen bedragen niet meegerekend)
€ ...

Als u het niet precies weet, maakt u dan een schatting. Als u ook geen schatting kunt maken, vul dan '9999' in.

1 ○ Staatsloterij
2 ○ Postcodeloterij
3 ○ Vriendenloterij
4 ○ BankgiroLoterij
5 ○ Lottospel
6 ○ Krasloten
7 ○ Andere loterij(en)

Client notes: Multi-numerieke vraag van maken, range 0-9999 per cel. Alleen de antwoordopties tonen die in Q41 zijn gegeven

Q5 | Deelgenomen aan wedden

Multi coded

Aan welke van de onderstaande vormen van weddenschappen om geld heeft u de afgelopen twaalf maanden deelgenomen?

Er wordt hier niet gevraagd naar weddenschappen met vrienden (zoals poultjes)

Meer antwoorden mogelijk

1 ○ geen van deze **Exclusive *Position fixed*
↳ **GO TO Q81**
2 ☐ Toto formulier
3 ☐ Toto.nl
4 ☐ Betfair.com
5 ☐ Ladbrokes.com
6 ☐ Unibet.com
7 ☐ Bwin.com
8 ☐ Runnerz.nl
9 ☐ Runnerz vestiging
10 ☐ Andere vormen van weddenschappen om geld

Q6 | Hoe vaak deelgenomen wedden

Matrix

Geef voor alle onderstaande vormen van weddenschappen om geld aan hoe vaak u de afgelopen twaalf maanden meegedaan heeft.

	1 keer per week of vaker	1-3 keer per maand	6-11 keer per jaar	1-5 keer per jaar
Toto formulier	○	○	○	○
Toto.nl	○	○	○	○
Betfair.com	○	○	○	○
Ladbrokes.com	○	○	○	○
Unibet.com	○	○	○	○
Bwin.com	○	○	○	○
Runnerz.nl	○	○	○	○
Runnerz vestiging	○	○	○	○
Andere vormen van weddenschappen om geld	○	○	○	○

Client notes: Alleen antwoordopties tonen die in Q6 zijn gegeven

Q7 | Hoeveel uitgegeven wedden

Single coded

Voor hoeveel geld heeft u in totaal weddenschappen geplaatst via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

We vragen hier met hoeveel eigen geld u weddenschappen heeft geplaatst (dus gewonnen bedragen niet meegerekend)
€ ...

Als u het niet precies weet, maakt u dan een schatting. Als u ook geen schatting kunt maken, vul dan '9999' in.

1 ○ Toto formulier
2 ○ Toto.nl
3 ○ Betfair.com
4 ○ Ladbrokes.com
5 ○ Unibet.com
6 ○ Bwin.com
7 ○ Runnerz.nl
8 ○ Runnerz vestiging
9 ○ Andere vormen van weddenschappen om geld

Client notes: Multi-numerieke vraag van maken, range 0-9999 per cel. Alleen de antwoordopties tonen die in Q5 zijn gegeven

Q81 | Deelgenomen aan poker

Multi coded

Aan welke van de onderstaande aanbieders van poker om geld heeft u de afgelopen twaalf maanden meegedaan?

Meer antwoorden mogelijk

1 ○ geen van deze **Exclusive *Position fixed*
↳ **GO TO Q332**
2 ☐ Holland Casino
3 ☐ Pokerstars
4 ☐ Party Poker
5 ☐ iPoker
6 ☐ Merge
7 ☐ Everest
8 ☐ Lokaal pokertoernooi
9 ☐ Met vrienden of familie
10 ☐ Andere pokeraanbieder(s)

Q8 | Hoe vaak deelgenomen poker — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van poker om geld aan hoe vaak u de afgelopen twaalf maanden meegedaan heeft.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar
Holland Casino	O	O	O	O
Pokerstars	O	O	O	O
Party Poker	O	O	O	O
iPoker	O	O	O	O
Merge	O	O	O	O
Everest	O	O	O	O
Lokaal pokertoernooi	O	O	O	O
Met vrienden of familie	O	O	O	O
Andere pokeraanbieder(s)	O	O	O	O

Client notes: Alleen antwoordopties tonen die in Q81 zijn gegeven

Q10 | Hoeveel uitgegeven poker — Single coded

Voor hoeveel geld heeft u in totaal poker gespeeld via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

We vragen u met hoeveel eigen geld u poker heeft gespeeld (dus gewonnen bedragen niet meegerekend)

Als u het niet precies weet, maakt u dan een schatting. Als u ook geen schatting kunt maken, vul dan '9999' in.

1 O Holland Casino
2 O Pokerstars
3 O Party Poker
4 O iPoker
5 O Merge
6 O Everest
7 O Lokaal pokertoernooi
8 O Met vrienden of familie
9 O Andere pokeraanbieder(s)

Client notes: Multi-numerieke vraag van maken, range 0-9999 per cel. Alleen de antwoordopties tonen die in Q81 zijn gegeven

Q332 | Deelgenomen aan bingo — Multi coded

Aan welke van de onderstaande aanbieders van bingo om geld heeft u de afgelopen twaalf maanden meegedaan?

Meer antwoorden mogelijk

8 ○ geen van deze *Exclusive *Position fixed
↳ **GO TO Q111**
1 ☐ Unibet bingo
2 ☐ Maria bingo
3 ☐ Bingocams
4 ☐ Cash bingo
5 ☐ Bingolot
6 ☐ Overige bingo

Q333 | Hoe vaak deelgenomen bingo — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van bingo om geld aan hoe vaak u de afgelopen twaalf maanden meegedaan heeft.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar
Unibet bingo	○	○	○	○
Maria bingo	○	○	○	○
Bingocams	○	○	○	○
Cash bingo	○	○	○	○
Binglot	○	○	○	○
Overige bingo	○	○	○	○

Client notes: Alleen antwoordopties tonen die in Q332 zijn gegeven

Q334 | Hoeveel uitgegeven bingo — Single coded

Voor hoeveel geld heeft u in totaal bingo gespeeld via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

We vragen u met hoeveel eigen geld u bingo heeft gespeeld (dus gewonnen bedragen niet meegerekend)

Als u het niet precies weet, maakt u dan een schatting. Als u ook geen schatting kunt maken, vul dan '9999' in.

1 ○ Unibet bingo
2 ○ Maria bingo
3 ○ Bingocams
4 ○ Cash bingo
5 ○ Binglot
6 ○ Overige bingo

Client notes: Multi-numerieke vraag van maken, range 0-9999 per cel. Alleen de antwoordopties tonen die in Q332 zijn gegeven

Q111 | Deelgenomen aan andere casinospelen — Multi coded

Aan welke van de onderstaande aanbieders van andere casinospelen (zoals blackjack of roulette) heeft u de afgelopen twaalf maanden meegedaan?

1 ○ geen van deze *Exclusive *Position fixed
↳ GO TO Q141
2 ☐ Holland Casino
3 ☐ Oranjecasino
4 ☐ Unibet casino
5 ☐ Golden Palace
6 ☐ Golden Tiger
7 ☐ Bwin
8 ☐ Met vrienden of familie
9 ☐ Andere aanbieder(s) van casinospelen

Q11 | Hoe vaak deelgenomen andere casinospelen — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van andere casinospelen (zoals blackjack of roulette) aan hoe vaak u de afgelopen twaalf maanden meegedaan heeft.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar
Holland Casino	O	O	O	O
Oranjecasino	O	O	O	O
Unibet casino	O	O	O	O
Golden Palace	O	O	O	O
Golden Tiger	O	O	O	O
Bwin	O	O	O	O
Met vrienden of familie	O	O	O	O
Andere aanbieder(s) van casinospelen	O	O	O	O

Client notes: Alleen de antwoordopties tonen die in Q111 zijn gegeven

Q13 | Hoeveel uitgegeven andere casinospelen — Single coded

Voor hoeveel geld heeft u in totaal andere casinospelen gespeeld via onderstaande aanbieders de afgelopen twaalf maanden?

We vragen hier met hoeveel eigen geld u heeft gespeeld (dus gewonnen bedragen niet meegerekend)

Als u het niet precies weet, maakt u dan een schatting. Als u ook geen schatting kunt maken, vul dan '9999' in.

1 O Holland Casino
2 O Oranjecasino
3 O Unibet casino
4 O Golden Palace
5 O Golden Tiger
6 O Bwin
7 O Met vrienden of familie
8 O Andere aanbieder(s) van casinospelen

Client notes: Multi-numerieke vraag van maken, range 0-9999 per cel. Alleen de antwoordopties tonen die in Q111 zijn gegeven

Q141 | Deelgenomen aan speelautomaten — Multi coded

Bij welke van onderstaande aanbieders van speelautomaten heeft u de afgelopen twaalf maanden gespeeld?

1 ○ geen van deze **Exclusive *Position fixed*
↳ **GO TO B2**
2 ☐ Jack's Casino
3 ☐ Flash Casino
4 ☐ Fair Play
5 ☐ Krijco
6 ☐ Andere aanbieder(s) van speelautomaten

Client notes: Let op bij routing: split run, de helft gaat na B1 naar B2, de andere helft naar B3. Datzelfde ook in de routing van deze vraag verwerken.

Q14 | Hoe vaak deelgenomen speelautomaten — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van speelautomaten aan hoe vaak u de afgelopen twaalf maanden gespeeld heeft.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar
Jack's Casino	○	○	○	○
Flash Casino	○	○	○	○
Fair Play	○	○	○	○
Krijco	○	○	○	○
Andere aanbieder(s) van speelautomaten	○	○	○	○

Client notes: Alleen antwoordopties tonen die in Q141 zijn gegeven

Q16 | Hoeveel uitgegeven speelautomaten — Single coded

Hoeveel geld heeft u in totaal uitgegeven bij deze aanbieders van speelautomaten de afgelopen twaalf maanden?

We vragen u met hoeveel eigen geld u heeft gespeeld (dus gewonnen bedragen niet meegerekend)
€ ...

Als u het niet precies weet, maakt u dan een schatting. Als u ook geen schatting kunt maken, vul dan '9999' in.

1 O Jack's Casino
2 O Flash Casino
3 O Fair Play
4 O Krijco
5 O Andere aanbieder(s) van speelautomaten

Client notes: Multi-numerieke vraag van maken, range 0-9999 per cel. Alleen de antwoordopties tonen die in Q141 zijn gegeven

B 1 | Deelname 2011 — End block

B2 | Deelname 2013 zonder info — Begin block

T2 | info (NOTBACK) — Text

Ga er voor de volgende vragen van uit dat u voor kansspelen komende twaalf maanden evenveel geld beschikbaar zult hebben als u de afgelopen twaalf maanden had.

Q18 | Hoe vaak deelnemen loterijen 2013 zonder info — Matrix

Geef voor alle onderstaande loterijen aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u in de afgelopen twaalf maanden had.

	Vaker dan 10 keer	6-10 keer	2-5 keer	1 keer	Nooit
Staatsloterij	○	○	○	○	○
Postcodeloterij	○	○	○	○	○
Vriendenloterij	○	○	○	○	○
BankgiroLoterij	○	○	○	○	○
Lottospel	○	○	○	○	○
Krasloten	○	○	○	○	○
Andere loterij(en)	○	○	○	○	○

Q19 | Hoe vaak loten kopen via internet 2013 zonder info — Matrix

Van de keren dat u het komende twaalf maanden loten koopt, hoe vaak verwacht u dat dat via internet zal zijn?

	Altijd	Meestal	Soms	Nooit
Staatsloterij	○	○	○	○
Postcodeloterij	○	○	○	○
Vriendenloterij	○	○	○	○
BankgiroLoterij	○	○	○	○
Lottospel	○	○	○	○
Krasloten	○	○	○	○
Andere loterij(en)	○	○	○	○

Client notes: Alleen de antwoordopties tonen die in Q18 niet als antwoord 'nooit' hebben.

Q20 | Hoe vaak deelnemen 2013 wedden zonder info — Matrix

Geef voor alle onderstaande vormen van weddenschappen om geld aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u in de afgelopen twaalf maanden had.

	1 keer per week of vaker	1-3 keer per maand	6-11 keer per jaar	1-5 keer per jaar	Nooit
Toto formulier	○	○	○	○	○
Toto.nl	○	○	○	○	○
Betfair.com	○	○	○	○	○
Ladbrokes.com	○	○	○	○	○
Unibet.com	○	○	○	○	○
Bwin.com	○	○	○	○	○
Runnerz.nl	○	○	○	○	○
Runnerz vestiging	○	○	○	○	○
Andere vormen van weddenschappen om geld	○	○	○	○	○

Q22 | Hoe vaak deelnemen 2013 poker zonder info — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van poker om geld aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u in de afgelopen twaalf maanden had.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Holland Casino	○	○	○	○	○
Pokerstars	○	○	○	○	○
Party Poker	○	○	○	○	○
iPoker	○	○	○	○	○
Merge	○	○	○	○	○
Everest	○	○	○	○	○
Lokaal pokertoernooi	○	○	○	○	○
Met vrienden of familie	○	○	○	○	○
Andere pokeraanbieder(s)	○	○	○	○	○

Q335 | Hoe vaak deelnemen 2013 bingo zonder info — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van bingo om geld aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u in de afgelopen twaalf maanden had.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Unibet bingo	○	○	○	○	○
Maria bingo	○	○	○	○	○
Bingocams	○	○	○	○	○
Cash bingo	○	○	○	○	○
Binglot	○	○	○	○	○
Overige bingo	○	○	○	○	○

Q24 | Hoe vaak deelnemen andere casinospelen 2013 zonder info — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van andere casinospelen (zoals blackjack of roulette) aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u in de afgelopen twaalf maanden had.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Holland Casino	○	○	○	○	○
Oranjecasino	○	○	○	○	○
Unibet casino	○	○	○	○	○
Golden Palace	○	○	○	○	○
Golden Tiger	○	○	○	○	○
Bwin	○	○	○	○	○
Met vrienden of familie	○	○	○	○	○
Andere aanbieder(s) van casinospelen	○	○	○	○	○

Q26 | Hoe vaak deelnemen speelautomaten 2013 zonder info — **Matrix**

Geef voor alle onderstaande aanbieders van speelautomaten aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u in de afgelopen twaalf maanden had.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Jack's Casino	○	○	○	○	○
Flash Casino	○	○	○	○	○
Fair Play	○	○	○	○	○
Krijco	○	○	○	○	○
Andere aanbieder(s) van speelautomaten	○	○	○	○	○

B 2 | Deelname 2013 zonder info — **End block**

B3 | Kennis over legaliteit	Begin block
Q28 | Stellingen (NOTBACK)	**Matrix**

Geef voor de onderstaande stellingen aan of deze volgens u waar of niet waar zijn.

	Waar	Niet waar	Weet niet
Het online kopen van een lot in een loterij is toegestaan.	○	○	○
Het deelnemen aan weddenschappen op internet is in Nederland toegestaan bij een beperkt aantal sites	○	○	○
Het deelnemen aan poker op het internet voor geld is toegestaan in Nederland.	○	○	○
Het deelnemen aan casinospelen op het internet voor geld is niet toegestaan in Nederland.	○	○	○
Ieder café of restaurant en iedere winkel of andere gelegenheid mag een speelautomaat met typegoedkeuring plaatsen.	○	○	○
Deelnemers aan loterijen lopen evenveel kans een gokverslaving op te lopen als deelnemers aan speelautomaten en casinospelen	○	○	○

Client notes: Split run van deze vraag en de volgende vraag - random bepalen of een respondent deze of de volgende vraag voorgelegd krijgt.
Scripter: Random

Q29 | Stellingen andersom (NOTBACK) — Matrix

Geef voor de onderstaande stellingen aan of deze volgens u waar of niet waar zijn.

	Waar	Niet waar	Weet niet
Het online kopen van een lot in een loterij is verboden.	O	O	O
Het deelnemen aan weddenschappen op internet is in Nederland verboden	O	O	O
Het deelnemen aan poker op het internet voor geld is verboden in Nederland.	O	O	O
Het deelnemen aan casinospelen op het internet voor geld is toegestaan in Nederland.	O	O	O
Café's, restaurants of winkels mogen niet zomaar een speelautomaat met typegoedkeuring plaatsen.	O	O	O
Deelnemers aan loterijen lopen minder kans een gokverslaving op te lopen dan deelnemers aan speelautomaten en casinospelen	O	O	O

Client notes: Split run van deze vraag en de vorige vraag - random bepalen of een respondent deze of de vorige vraag voorgelegd krijgt.
Scripter: Random

Q339 | Schatting effect wetswijziging (NOTBACK) — Single coded

Mogelijk worden diverse online kansspelen, zoals wedden, poker en online casino het komende jaar legaal. In welke mate schat u dat een dergelijke wetswijziging een daadwerkelijke verandering in uw eigen kansspelgedrag teweeg zal brengen?

1 O Deze wetswijziging gaat zeker wel een verandering teweeg brengen
2 O Deze wetswijziging gaat waarschijnlijk wel een verandering teweeg brengen
3 O Deze wetswijziging gaat waarschijnlijk geen verandering teweeg brengen
4 O Deze wetswijziging gaat zeker geen verandering teweeg brengen
5 O Weet niet

B 3 | Kennis over legaliteit — End block

B4 | Deelname 2013 met info	Begin block
T3 | info (NOTBACK)	Text

Op dit moment mag via internet worden gewed om geld op paardenrennen (runnerz.nl) en op andere sporten (toto.nl). Ook is het toegestaan via internet loten te kopen voor de Staatsloterij, de Postcodeloterij, de Vriendenloterij, de Bankgiroloterij en de Lotto. Andere typen kansspelen zoals poker, bingo en andere casinospelen zijn verboden en mogen niet in Nederland via het internet worden aangeboden.

Er zijn plannen om dit te veranderen door Nederlandse vergunningen uit te geven voor de volgende typen kansspelen:

- **online poker;**
- **online weddenschapen;**
- **online bingo;**
- **online casinospelen.**

Kansspelaanbieders krijgen alleen een vergunning als zij zich aan de daartoe gestelde regels houden.

De belangrijkste verandering voor consumenten is dat zij voortaan gewoon aan deze online kansspelen kunnen deelnemen, en dat zij zelf kunnen bepalen via welke legaal aangeboden website zij willen spelen. Consumenten zullen op verschillende manieren kennis kunnen maken met de nieuwe online kansspelen. Het gaat daarbij om reclame via de bekende kanalen (e-mail, websites, televisiespotjes, sponsoring, etc.) maar ook om een beperkt aantal gratis speelkansen die de nieuwe kansspelaanbieders mogen weggeven.

Gaat u er bij de volgende vragen van uit dat deze veranderingen daadwerkelijk zijn ingevoerd. Dus: u kunt het komende jaar legaal via het internet wedden, pokeren en deelnemen aan online casinospelen.

Q31 | Hoe vaak deelnemen loterijen 2013 met info — Matrix

Geef voor alle onderstaande loterijen aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u de afgelopen twaalf maanden had en aangenomen dat de komende twaalf maanden meer vormen van kansspelen legaal via internet gespeeld kunnen worden.

	Vaker dan 10 keer	6-10 keer	2-5 keer	1 keer	Nooit
Staatsloterij	○	○	○	○	○
Postcodeloterij	○	○	○	○	○
Vriendenloterij	○	○	○	○	○
BankgiroLoterij	○	○	○	○	○
Lottospel	○	○	○	○	○
Krasloten	○	○	○	○	○
Andere loterij(en)	○	○	○	○	○

Q32 | Hoe vaak loten kopen via internet 2013 met info — Matrix

Van de keren dat u het komende twaalf maanden loten koopt, hoe vaak verwacht u dat dat via internet zal zijn?

	Altijd	Meestal	Soms	Nooit
Staatsloterij	○	○	○	○
Postcodeloterij	○	○	○	○
Vriendenloterij	○	○	○	○
BankgiroLoterij	○	○	○	○
Lottospel	○	○	○	○
Krasloten	○	○	○	○
Andere loterij(en)	○	○	○	○

Client notes: Alleen de antwoordopties tonen die in Q30 zijn gegeven

Q33 | Hoe vaak deelnemen 2013 wedden met info — Matrix

Geef voor alle onderstaande vormen van weddenschappen om geld aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u de afgelopen twaalf maanden had en aangenomen dat de komende twaalf maanden meer vormen van kansspelen legaal via internet gespeeld kunnen worden.

	1 keer per week of vaker	1-3 keer per maand	6-11 keer per jaar	1-5 keer per jaar	Nooit
Toto formulier	○	○	○	○	○
Toto.nl	○	○	○	○	○
Betfair.com	○	○	○	○	○
Ladbrokes.com	○	○	○	○	○
Unibet.com	○	○	○	○	○
Bwin.com	○	○	○	○	○
Runnerz.nl	○	○	○	○	○
Runnerz vestiging	○	○	○	○	○
Andere vormen van weddenschappen om geld	○	○	○	○	○

Q35 | Hoe vaak deelnemen 2013 poker met info — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van poker om geld aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u de afgelopen twaalf maanden had en aangenomen dat de komende twaalf maanden meer vormen van kansspelen legaal via internet gespeeld kunnen worden.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Holland Casino	○	○	○	○	○
Pokerstars	○	○	○	○	○
Party Poker	○	○	○	○	○
iPoker	○	○	○	○	○
Merge	○	○	○	○	○
Everest	○	○	○	○	○
Lokaal pokertoernooi	○	○	○	○	○
Met vrienden of familie	○	○	○	○	○
Andere pokeraanbieder(s)	○	○	○	○	○

Q338 | Hoe vaak deelnemen 2013 bingo met info — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van bingo om geld aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u de afgelopen twaalf maanden had en aangenomen dat de komende twaalf maanden meer vormen van kansspelen legaal via internet gespeeld kunnen worden.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Unibet bingo	○	○	○	○	○
Maria bingo	○	○	○	○	○
Bingocams	○	○	○	○	○
Cash bingo	○	○	○	○	○
Binglot	○	○	○	○	○
Overige bingo	○	○	○	○	○

Q37 | Hoe vaak deelnemen andere casinospelen 2013 met info — Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van andere casinospelen (zoals blackjack of roulette) aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u de afgelopen twaalf maanden had en aangenomen dat de komende twaalf maanden meer vormen van kansspelen legaal via internet gespeeld kunnen worden.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Holland Casino	○	○	○	○	○
Oranjecasino	○	○	○	○	○
Unibet casino	○	○	○	○	○
Golden Palace	○	○	○	○	○
Golden Tiger	○	○	○	○	○
Bwin	○	○	○	○	○
Met vrienden of familie	○	○	○	○	○
Andere aanbieder(s) van casinospelen	○	○	○	○	○

Q39 | Hoe vaak deelnemen speelautomaten 2013 met info	Matrix

Geef voor alle onderstaande aanbieders van speelautomaten aan hoe vaak u de komende twaalf maanden mee gaat doen, aangenomen dat u de komende twaalf maanden net zoveel geld voor kansspelen beschikbaar heeft als u de afgelopen twaalf maanden had en aangenomen dat de komende twaalf maanden meer vormen van kansspelen legaal via internet gespeeld kunnen worden.

	1 keer per week of vaker	1 - 3 keer per maand	6 - 11 keer per jaar	1 - 5 keer per jaar	Nooit
Jack's Casino	○	○	○	○	○
Flash Casino	○	○	○	○	○
Fair Play	○	○	○	○	○
Krijco	○	○	○	○	○
Andere aanbieder(s) van speelautomaten	○	○	○	○	○

B 4 | Deelname 2013 met info	End block